

KÖZÉRTDEK

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS GAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadóhivatal: Széchenyi-utca 140. szám.

TELEFON-SZÁM: 22.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

HIRDETÉSEK
legjutányosabb számítással, díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:

BODNÁR ISTVÁN.

Főmunkatárs:

HAUGH BÉLA.

Kiadja Báter János nyomdája Szekszárdon.

Szerkesztőség: Széchenyi-utca 1035. szám.

Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

ELŐFIZETÉS:

egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.

NÉPTANTÓKNAK,

ha az előfizetést egész évre előre beküldik: 5 kor.

Jutalom a magyar szóért.

Tolnavármegye alispánja e héten osztotta szét évi kamatait annak a szép és magasztos czélu hazafias alapítványnak, a melyet a magyar haza ezeréves fennállásának örök emlékére, a millenium évében Tolnavármegye áldozatkész közönsége azért tett le a közművelődés oltárára, hogy egyrészt kulturális czélokot szolgáljon vele, de másrészt, hogy szárnyat adjon általa a magyar szónak, a magyar nemzeti érzésnek, s megjutalmazva édes hazai nyelvünk lelkes terjesztőit, a buzgó tanítókat, az évente szétosztott tanulói ösztöndíjakkal az iskolák zsenge növendékeinek lelkében is nemes ösztönt keltsen, mintegy sarkallja, feltüzelje a vágyat, hogy a fogékony apróság ne csak érzésben, de az édes hazai nyelv megtanulásával a nyelv közönsége által is részvévé, mintegy husává, vérévé válják annak a nagy nemzettestnek, az egységes, faji, nemzetiségi velleitásokra szét nem forgácsolható „nemes“ magyar nemzetnek, amelynek mindenkor nyíltan hangoztatott czélja, tradicionális kötelessége, de egyuttal lét-

érdeke is: a magyar nemzeti államnak mielőbbi teljes kiépítése.

Simonsits Béláé, Tolnavármegye egykori kintinó alispánjéé ez alapítvány létesítésének gyönyörű ideája, az ő hatalmas tettvégya, erős akarata, vezetésre, irányításra hivatott kimagasló egyénisége volt csak képes a létesítés ezer akadályát az utból elhárítani. Tolnavármegye közönsége talán a legnehezebb időben, a legnagyobb gazdasági válság közepette hozta meg félmillió koronát meghaladó kulturális áldozatát. Főgimnáziumunk létesülése, a meglevő, de csonka algimnáziumaink dús anyagi erőforrások megnyitásával való felvirágoztatása olyan időre esik, a mikor talán a szánktól vettük el a falat felét, hogy a nemzeti közművelődés és vármegyei kulturális szükségleteink még jobban síró éhségét lecsillapítsuk.

Örök érdeme ez az alapítvány nemes tervezőjének, örök dicsősége Tolnavármegye áldozatkész közönségének, de fényes bizonyítéka egyszersmind a magyar nemzet politikai érettségének, amely nem a nemzetiségek elnyomásával, nyelvük elrablásával, kulturájuk megsemmisítésével, tehát rom-

bolás árán akarja jövő nagyságának alapköveit lerakni, de a nemzet államfentartó erejét, a különböző nyelvű nemzetiségek érzelmi egységre hozása mellett, a nyelvi egységben való összeforradás által kívánja fokozni. — Tudják, ne felejtsek el a nemzetiségek őseik nyelvét, de legyen egy szorosabb kapocs — a magyar nyelv tudása is s ne csak a honi rög — a véletlen, a sors közönsége, amely őket a magyar nemzethez csatolja. — E nélkül egységes egész sohasem lehet ez az ország, pedig, hogy az legyen, nem csak sovínizta magyar érdek, de a különféle nemzetiségek közös érdeke is. A mi boldogulásunk az ő jóvoltjuk, a mi erőnk az ő erejük, a mi nagyságunk az ő nagyságuk, vagyis a boldogulás utján nem rajtuk keresztül, de velünk egyetértve, karöltve haladhatnak . . .

Ez az, amit akarunk s mást sohasem akartunk. A kigunyolt, pellengérré állított magyar sovínizmus mindenkor lojális, békés, türelmes, gavallér volt és az is marad. Pedig a nemzeti konsolidáció nagy munkáját az orosz kansukával végzi, a porosz tanítóival s kis népeket agyonnyomó nagy gazdasági fölényével, a német faj okos,

TÁRCZA.

Lilla imakönyve.

— A debreczeni ünnepek epilógusa. —

A nagy erdő virággal van tele,
Csupán csak rád várt, jó Csokonai;
De mintha díszét, hulló szirmait
Félne, nem merné, eléd ontani.

Bokrétás ág vagy, óh, te magad is,
Késő századnak szórsz dús illatot . . .
S örök a babér Lillád homlokán,
Bár myrtuszt rá, nem kezéd fonhatott . . .

Élsz . . . feltámadtál, vagy inkább talán:
Mi kellünk egyszer öntudatra már?:
Bús vándor diák, lásd, hogy tisztelünk,
Hódolni eléd ország-népe jár . . .

S mi csak tied volt, kedves az nekünk,
Megbecsüljük az ócska lim-lomot,
Szent ereklyénk a «csikóbőrös» is,
Mely biz úresen sokszor »koltogott».

Itt van tilinkód, kedves furulyád,
És szemem rajta úgy elévedez,
Régi, kopott könyv pedig, nem egyéb:
Drága Lilládnak imakönyve ez!

Azon tündöm, hogy mért hagyta ránk?
Imádkozunk belőle, érte tán?
Mert nem alhatik lenn a sírba sem,
Hogy szíved törte, élted hajnalán?

Nem! Ha vétett is, rég feloldva már,
Még áldnunk kell a sebvörö kezét:
Szíved véreseppje, látjuk merre visz:
Halhatatlanság ösönyén vezet . . .

Az az imakönyv másért van tehát,
Óh hozzád szól az, édes nemzetem:
Merülj el benne, némán vezekelj,
— Ezt olvasom a sárgult levelen:

A késő hála: üres pompa csak,
Benne intés van, vagy tán néma vád:
Nagynak, dicsőnek kenyér kell előbb —
S inkább ne nyíljék bús sírján — virág . . .

BODNÁR ISTVÁN.

Kaland a Narentánál.

(Egy önkéntes elbeszélése.)

Igaz ugyan, hogy a mit elmondandó vagyok, nem valami különös történet, de hát a mai időben, ha csak a burokhöz, japánokhoz vagy német katonákkal Khinába nem megy valaki, oly kevés emberrel történik valami, hogy a mi 1878-ban a mi kedves Hercegovinánkban velem történt, kaland-számba megy; mivel pedig, hogy egy kalandot el lehessen hinni, okvetlen szükséges a bemutatkozás az elbeszélő részéről, tehát én is bemutatom magamat.

A nevem Berkenyi Gerő.

A midőn én 1876. évben Bécsben az

önkéntesi (?) évemet szolgáltam, mondanom sem kell, hogy fiatal ember voltam. Meglehető ruganyos testem s kevés tapasztalatom volt, s hogy arcom sem volt a csunyak közé sorolható, bizonyíthatná azon néhány szobaczcizus, a kiknek legmelegebb kegyét kinyertem, s akik velem az időt meg lehetős kellemesen tudták agyoncsapni.

Meg is voltam győződve, hogy mint a néhai vasminiszter Baross, én is fel fogom vinni káplár uraságig. Ha a szobaczcizáktól függött volna, bizonyosan el is értem volna ezen, a mai nap már oly közönséges rangfokozatot, de hát mindig pechem volt katonáéknál. A mig az én kedves, kenyeres pajtásom Kramer Jóska, a ki pedig ugyanazon stikliket végezte, a miket én, s ő emellett mindig szelid katona czímet viselhetett, felvitte a káplárságig, addig én az év végén kegyelemből frájtérre léptem elő.

Okozta pedig ezt az én már említett pechem, de okozta részben az is, hogy a vizsgán sehogysem tudtam megmondani, hogy mi az a „fligende brücke“, daczára, hogy e szónak magyar értelmét, vagyis, hogy az repülőhid volna megmagyarázták. Hozzájárult, hogy midőn az utakról volt szó, az ut burkolat melletti résznek szükségességét abban találtam, hogy az arra való, miszerint a gyalog ember arra térjen le, ha nem akarja, hogy az uton menő kocsik sárral dobálják be. De, ha jól emlékszem, hozzájárult az is, hogy egyetlen csinyem sem maradt titokban,

cezlszerű széttelepítésével. Pedig ahova a német láb belép, azonnal megtalálja azt a bizonyos archimedesi pontot, amelyről játszva forog ki minden nemzetiségi ellenállást. De míg a germán gőg eltapos, a magyar barbarizmus — felemel . . .

És mégis az itteni nemzetiségek sirámaiktól hangzik az egész Európa. A hazug rágalom egész özöne zudul ránk. Németet reggelizünk, „románt“ ebédelünk, horvátot, tótot vacsorálunk s a voltaképpeni igazság pedig az: szabad tetszésére bizzuk a közénk letelepült idegen elemeknek, hogy megtanulják-e nyelvünket, avagy sem, de bizony valami nagyon nem kényszerítjük őket. A magyar nem használja a parancsoló módot, legfeljebb óhajtó módban beszél, bizonyítja a tolnamegyeihez hasonló magyarosítási alapítványok.

Pedig tán nem is egészen jól van így; ez az engedékenység, erőtelenség látszatát is keltheti, a még nyelvileg hozzánk nem simult nemzetiségeknél s a külföldivel rokon nyelvi egység, érzelmi összeköttetést is teremt a magyar nemzet rovására. Mindégy azért a magyar hű marad eddigi nemzetiségi politikájához: idegen nyelvű polgártársainak nem a torkát keressük, hogy megfojtsuk őket, de a kezüket — meleg kéz-zoritásra, együttes, közös munkára . . .

Azért kell itt a magyar szó, azért van itt szükség a pünkösdi tüzes nyelvekre, a szentlélek csodálatos felvilágosító erejére, az igazi apostolok ihletett „zengő“ nyelvére hogy egyszer már megtalálhassuk a közös érintkezési pontot s végre valahára megértessük egymást. Mert ha ez az általános széthuzás, egymásra fenekedésünk tovább is tart, úgy járhatunk sok-sok százados *együttes* munkánkkal, mint járt ama hajdani híres bábeli torony, mely az építők összezavarodott nyelve és egyenetlensége miatt fel sohasem épülhetett.

Magyar néptanítók, ti legyetek

de főleg nem maradt büntetés nélkül, s ez mind bejött az én „conduit listámba.“ Bejött még az is, hogy midőn a jó Barzik hadnagyom erősen magyarázta a dienstreglamát egy meleg júliusi délután, én annyira szívemre vettem a halott érdekes dolgokat, hogy elbóbiskoltam. Aludtam, mint a hogy egy fiatal, s talán valamitől fáradt ember, úgy aludni tud. El mertem pedig aludni, mert Kramer Jóska barátom ült előttem, a ki mindig oly áhitattal hallgatta az előadást, mintha az egész dolog rendkívül érdekelné. Pedig úgy érdekelte, mint engem, de nem mert elaludni. Még megtette azt, hogy — az én tulságos nyugalmaimat észrevéve — félrehajolt és Barzik hadnagy rendkívüli érdekföldesemet észrevette. Senki sem kapott oly kellemes büntetést, mint én. Vagyis elrendeltetett, hogy én 10 napon keresztül abba az iszonyu melegségben mindennap délután 3 óraker tartozom lefeküdni s feküdni a reggeli felkelésig. Bizony mondom, hogy nehéz büntetés volt. Csak tessék elképzelni, hogy minden szórakozás csak este lehetett. Láttam kivonulni barátaimat, a kik a helyettesítést egyes helyeken díj nélkül ígértették. És ez is bejött az én conduit listámba. Meg sok más is.

Szóval nehéz körülmények közt bár, de mégis letelt az esztendő.

De aztán jött 1878, a katonabandás occupáció. S velejött a kaland, mit elbeszélendő vagyok.

tehát ez a „zengő nyelv“, a lelkes apostolok. Szívetek legközelebb dobog a nép szívéhez. A zsenge, reátok figyelő gyermek szemében magasabb lény vagytok, szavatok a szentírásbeli mag, amely termő talajba hull . . . Hirdesétek ezért a magyarosítási igét tüzzel, lánggal, lelkesedéssel, szent hevülettel, az igaz ügyben való hittel, a belső meggyőződés bátorító erejével. Ti pedig, zsenge lelkek, fogadjátok be a tanítást meló vágygyal, szomjas lélekkel; saját javatok, a haza jövő boldogsága függ a terjedő magyar szótól.

Magyar tanítók, a magyar szó, magyar dal, magyar hazaszeretet hármassal jelszavával induljatok a biztos győzelemre.

Reménynyel, büszkeséggel tekintünk reátok s igazán lelki örömmel iktatjuk ide nevét annak a 35 lelkes katonának, akik most a magyar szó sikeres terjesztéséért kapott esengő koronákkal valóságos *vilézségi érdem* nyertek az általuk vívott véremléküli harcban.

Fel tehát a további lelkes munkára! — Hogy az a 35 lelkes tanító most *előll áll*, ne azt mutassa, hogy a többiek *elmaradtak*, csak azt, hogy mindenki nem harezolhat a *legelső sorban*, de ott fog harezolni . . .

Üdvözlét Tolnavármegye s a magyar haza minden hazafias tanítójának!

B.

A magyarosítási alaphól megjutalmazott tanítók, tanítónők és ovónők. Máté Károly, Tolna, állami; Pápay Géza, Bátaszék, községi; Jéhn Beláné, Bátaszék, községi; Harsányi Szilvia, Bátaszék, községi; Bátor Bálint, Bátaszék, községi; Czay György, Tabód, rk; Bitter Antal, Szakadát, rk; Mousong Gyula, Hőgyész, rk; László Ágnes, Kisdorog, rk; Gyömlay József, Kurd, rk; Feld Emma, Németkér, rk; Rieger Nándor, Szálka, rk; Hamvas Péter, Csibrák, rk; Kelecsényi Rezső, Tolna, rk; Perler Mátyás, Tolna, rk; Molárné Fekete Anna, Tolna, rk; Rentberger Vilma, Nagymányok, rk; Wager Péter, Nagymányok, rk; Grosch Ödön, Gyöngy, ág. ev; Kring Ödön, Gyöngy, ág. ev; Aikelin Lajos, Udvari, ág. ev; Töpfer Emma, Kistor-

Kalandom, mint jeleztem, egyszerű, elhíhető ugyan, de mégis megtörtént.

Eszembe jut a kalandról azon állítólagosan Afrikát járt fiatal, a ki kalandjait nagybátyjának elbeszéli. Előadja ugyanis, hogy egy ízben egyedül ment ki vadászni, s midőn leshelyét elfoglalta, nem sokára a szemben levő bokrokat zörögni hallja, s ahogy odatekint, egy oroszánt lát előlépni. Fogta puskáját s lőtt, s az állatkirály összerogyott. Alig hogy ez megtörtént — folytatá báró de Manx tanítványa — ismét egy másik bokrot hall zörögni, s a hogy odatekint . . .

Ekkor közbeszól a nagybácsi:

— Te, ha megint egy oroszán jön ki, úgy képen váglak, hogy meg nem látod. Szóval nem hitte, de mert az én kalandom nem ily dicsőséges, remélem nem lesz senki, a ki el ne hinné.

Mert kérem nekem egy csepp kedvem sem volt lenenni a Narenta völgyébe hercegezőczokat lövöldözni, de ellenkezőleg mindent elkövettem, hogy honörzönek itthon valami irodába vezényeltessem, de bizony leküldtek.

Sőt most már ott is vagyok. Nagy sanyaruságaink közt kezdtünk a sanyarusághoz hozzászokni. Hol elővéd, hol hátvéd voltam társaimmal, hol pedig beleküldtek a tűzbe, a hol alig tudta az ember a golyókat elkerülni.

Egy kellemes (?) esős estén, valahogy

más ág. ev; Luttenberger János, Mucsfa, ág. ev. Faul Péter, Nagyszékely, ev. ref; Keul János, Nagyszékely, ev. ref; Ürögdy József, Gyöngy, ev. ref; Spitz Cecília, Bonyhád, izr; Székely Hedvig, Kakasd rk; özv. Szkerticsa Lajosné, Tolna, községi, ovónő; Kornstein Ignác, Hőgyész, izr; egyenkint 150—150 kor. Plauvics Istvánné, Tolna, községi, menházvezetőnő; Boros Katalin, Nagyszékely, községi, menházvezetőnő; Gauzer Lujza, Tolna, községi, menházvezetőnő; Demann Ferenczné, Kéty, községi, menházvezetőnő; Wiedemann Mihályné, Kakasd, községi, menházvezetőnő; egyenkint 100—100 korona. Összesen 5000 korona.

A magyar nyelv megtanulásáért megjutalmazott tolnamegyei tanuló. Alsónána ág. ev. iskolájának 10 k, Apar rk. 10 k, Bataapáti ág. ev. 10 k, Bátaszék községi 60 k, Bátaszék menház 20 k, Belacz rk. 5 k, Beleska ág. ev. 5 k, Bikács ág. ev. 10 k, Bonyhád rk. 20 k, Bonyhád ev. ref. 5 k, Bonyhád ág. ev. 15 k, Bonyhád menház, 20 k, Börzsöny közs. 5 k, Czikó rk. 15 k, Csibrák rk. 10 k, Diósberény rk. 10 k, Duza rk. 5 k, Dunakömlöd rk. 15 k, Dunakömlöd menház, 5 k, Felsőnána ág. ev. 10 k, Felsőnána menház 5 k, Grábócz rk. 5 k, Gyöngy ev. ref. magyar 5 k, Gyöngy ev. ref. német 10 k, Gyöngy ág. ev. 10 k, Gyöngy községi menház 10 k, Györe rk. 5 k, Györe ág. ev. 10 k, Györköny ág. ev. 20 k, Györköny menház 5 k, Hőgyész rk. 30 k, Hőgyész rk. ovoda 10 k, Keszőhidegkut ág. ev. 5 k, Hant rk. 5 k, Izmeny ág. ev. 10 k, Kakasd rk. 10 k, Kakasd menház 5 k, Kalazná ág. ev. 5 k, Kéty ág. ev. 10 k, Kéty menház 5 k, Kisdorog rk. 10 k, Kisdorog menház 5 k, Kismányok ág. ev. 5 k, Kistormás ág. ev. 10 k, Kisvejké rk. 5 k, Kocsola rk. 15 k, Kurd rk. 15 k, Kurd állami ovoda 10 k, Lengyel rk. 10 k, Lengyel ovoda 5 k, Majos ág. ev. 10 k, Máza községi 10 k, Máza rk. 10 k, Mórág ev. ref. 15 k, Mőcsény rk. 5 k, Mőcs rk. 15 k, Nagyvejké rk. 5 k, Pári rk. 15 k, Szakadát rk. 10 k, Szálka rk. 10 k, Szálka menház 5 k, Szárazd ág. ev. 10 k, Tabód rk. 5 k, Tevel rk. 20 k, Tevel menház 5 k, Tolna állami 20 k, Tolna rk. 50 k, Tolna ovoda és menház 20 k, Udvari ág. ev. 10 k, Udvari rk. 5 k, Varasd rk. 5 k, Varsád ág. ev. 10 k, Váralja ág. ev. 5 k, Várdomb rk. 10 k, Závod rk. 10 k, Zomba rk. 20 k, Zomba menház 10 k, Mőcs menház 10 k, Mucsfa ág. ev. 10 k, Mucsfa rk. 20 k, Murga rk. 5 k, Murga ág. ev. 5 k, Nagymányok rk. 15 k, Nagymányok ovoda 10 k, Nagyszékely ev. ref. német 20 k, Nagyszékely menház 10 k, Németkér rk. 20 k, Németkér menház 10 k, összesen 1000 korona.

kevésbé sáros helyet keresve ki, bornyumtat a fejem alá tettem, s feltettem magamban, hogy ez estén nálam nélkül intézhetik a haditanácskozást, mert én elalszom, ha jég-eső esik is.

Már kezdtem szundikalni, midőn őrmester Vocuik rikácsoló hangja ébreszt fel:

— Fráter Berkenyi!

— Hír! sikoltottam én is, s a kedves őrmester felé mentem.

— Fogja ez level, vegyél maga mellé 4 emper, a Narentán tul megkeresni fogsz a 2-ik számú vártát, ott ez a levél átadja tisztnek, s választ hozol maga vissza. Abtréten!

Nesze neked! Sohse vágytam, különösen a kedves bosnyákok közt önálló katonai működésre, s most itt van. Hol az ördögbe találok én azt a 2-ik számú vártát.

Nagy busan választottam ki négy embert, közte az ozorai Stefan Kovács infanteristát, a kinek legalább olyan jó szeme volt, hogy messziről meglátott valamit.

S elindultunk a Narenta felé. Még ezt csak megtaláltuk valahogy, mert egy felperszelt klastrom romjai a Narenta partján az ég felé meredeztek.

Még nem volt egészen sötét, s a romokat jó sokáig láhattuk, s midőn sötétedett, már az irányt nem tévesztettük el.

Nagy bukácsolás után, s az általam elővédként előre küldött Stefan Kovács vezetése mellett, megérkeztünk a Narentához.

A Szekszárdi Kaszinó „Simontsits könyvtára.”

A szekszárdi kaszinó belső ügyei iránt való lelkes szeretet s a nem régen elhunyt felejthetetlen édes atya emléke iránt való hálás kegyelet összehalálkozása eredményezte azt az igazán szép és magasabb célú alapítványt, amelyet *Simontsits* Elemér a szekszárdi kaszinó intéző igazgatója, a maga, édes anyja és Andor testvére nevében, a tegnap tartott kaszinói választmányi ülésen tett le, édes atya, Tolnávármegye egykoron kimagasló alakjának, felsőkorompai *Simontsits* Béla volt alispán, majd Szathmár vármegye főispánja, legutóbb belügyminiszteri tanácsosnak örök emlékére, voltaképen pedig a Szekszárdi kaszinó tulajdonképpen való közművelődési céljainak istápolására és hathatós előmozdítására. A bejelentett alapítvány 500 korona. Évi kamata a sociologia és közgazdaság körébe vágó tudományos munkák beszerzésére fordítandó. A lelkes alapítványt mintegy kiegészítik *Bartal* Béla kir. kamarás, a kiváló közgazdasági író 1000 korona értékű, *Jeszenszky* Andor, *Leopold* Lajos, *Kramolin* Gyula dr. kaszinói tagok szintén értékes adományai. Szóval a kaszinó szép, maradandó becsü ajándékhoz jutott s talán a hasonló célú egyletek között a legelső lesz az országban, a mely az előbb említett két tudományág tanulmányozásához, tudományos buvárokodásra is alkalmas szakkönyvtárral rendelkezik. A voltaképeni közgazdasági tudományok az időszaki sajtó egy-egy tartalmasabb cikke révén, ugyis legfeljebb csak a morzsáikhoz jut a közönség; maga a Comte Ágost francia filozofus vagy talán inkább még a Spenczer-féle elvek alapján kifejlődött társadalomtudományval való rendszeres foglalkozás is csak újabb keletű hazánkban s tulajdonképpen a budapesti társadalomtudományi társulat buzgólkodása folytán most kezd csak szélesebb körre ter-

jedni. Így szebb, értékesebb, valósággal a szükségét pótló módon nem is lehetett volna emlékét megörökíteni annak a korán elhunyt, közbecsülésben állott férfinak, kinek köztéren való szereplését mindenkor a puritán önzetlenség s a mai világban oly ritkán tapasztalt: köztügyek iránt való lelkes szeretet jellemezte.

A szekszárdi kaszinó s itteni társadalom igazán hálás lehet a derék és üdvös célú alapítványért s becses könyv-adományokért. Hisszük, hogy azokat, éppen az elhunyt iránt való általános tisztelet és kegyeletes érzésnél fogva még számosan fogják gyarapítani.

Egyébként *Simontsits* Elemér kaszinói igazgatónak a választmányhoz intézett tartalmas beadványa a következő:

Tekintetes Casinó Választmány!

Engedtessek meg nekem, hogy azon örvendetes fejlődési folyamat közepette, mely most a Casino építkezési révén az egyesület választmányának ugyszólván egész figyelmét lekötve tartja, egy pillanatra más irányba terelhessem szíves érdeklődésüket. S legyen szabad ezt az a reménységgel tehetnem, hogy nagybecsült érdeklődésük, mely eddig is jóindulatulag méltányolt minden törekvést, — lett legyen az bármily szerény — mely egyesületünket hivatásának betöltésére képebbé tenni igyekezett az én tiszteletteljes kezdeményezésemmel szemben sem fog elzárkózni! Amely reménnyel annál is inkább biztathatni vélem magamat, mert habár alábbi előterjesztésem, nem tartozik is szorosan azon munkálkodás keretébe, melyet most a m. t. Választmány az egyesület, — sőt azon túl, a társadalom szélesebb rétegei részéről is méltán hálát érdemlő gondossággal és előrelátással folytat, — a „Casino kiépítésének“ egyetemes gondolatában ahhoz mégis egészen szorosan csatlakozik!

Tekintetes Választmány!

Életemnek azon a gyászos, nehéz napján, amelyen Atyámat temettem, a Casino m. t. Választmány *Orffy* Lajos t. barátom elnöke alatt tartott üléséből, részvét-irattal tisztelt meg engemet. Tudom, hogy kegyeletértés lenne a hátramaradtak részéről, ha a közvélemény azon megnyilatkozásából, mely akkor a ravatalt körülvette, csak egy parányit is magukra vonatkoztatnának. De

Mint még nem elbizakodott hadvezér, e kérdés megoldása felett haditanácsot tartottam.

A haditanács eredménye az volt, hogy megyünk jobbra Stolac felé.

Magam is beleegyeztem, mert beláttam, hogy tökéletesen mindegy. Valahol csak beleütközünk valami örbe s többet tudunk meg. Vagy pedig hercegőcökba?

— Frájer ur — egyszer ugyis meg kell halni: szólt meggyőzően Kovács.

— Igazad van infanterist Stefan Kovács — szóltam a megczáfóhatlan közbeszólásra és aztán már annyi mindent ki kellett állani, hogy azt sem bántam, ha épen az nap is kell meghalni.

Elindultunk tehát jobbra, mindenféle bokrok és iszalagok közt, biczegeve, kimerülve.

A mint így botorkálunk előre, egyszer csak egy ijedt Halt! kiáltás állit meg bennünket.

E reszkető kiáltásból láttam, hogy a ránk kiáltó sem valami bátorságosan érzi magát, miért is még a „ver do?“ kiáltás előtt hangsúlyoztam, hogy küldönczök vagyunk.

A magyar szóra aztán a vezetőt hivta az ör, mi közeledtünk egymáshoz, előre tartott szuronyokkal.

A barátságos érintkezésből aztán megtudtam, hogy éppen a 2-ik számú vártánál vagyunk.

Elvezettek a tiszthez, a ki valami csutkákból összerakott kunyhóban volt, de abban

abban azt hiszem aligha tévedek, hogy az a részvétirat, melylyel akkor engem a Casino i. t. Választmánya keresett fel, részben abból az együttérzésből is fakadt, mely ezt a tetsületet az én örökre pótolhatatlan veszteségem fölötti mély fájdalomamban hozzám olyan közel juttatta.

Fogadjá ezért a m. t. Választmány legbensőbb köszönetemet!

De amikor a választmány e megtisztelő határozatáért, az igaz érzés egyszerű szavaival köszönetemet nyilvánítom, engedje meg a m. t. Választmány, hogy egyúttal háliának is oly alakban adhasak kifejezést, mely míg egyrészt az egyesület tulajdonképeni hivatásának belső lényegével teljesen meg-egyezik, addig másrészt Atyám emlékéhez fűződven, ugyanazon kegyeletes érzés alapjaira helyezkedik, mely ez iratváltásunkra kölcsönösen alkalmat szolgáltatott.

En, édes Atyám, néhai felsőkorompai *Simontsits* Béla emlékeztérére, a Casino kebelében ezennel egy könyvtáralapítványt teszek, s tisztelettel kérem a Casino m. t. Választmányát, hogy azt, valamint azon adományokat, melyekkel az már eddig is gyarapodott, elfogadni, rendeltetésének átadni, s egyszersmind azokat az irányelveket, melyeknek e könyvtár kezelése és fejlesztése körül való érvényesülését óhajtanám, magáéva tenni kegyeskedjék.

Egyesületünknek — vélekedésem szerint — legmagasabb rendű feladata, a közműveltség terjesztése; ebbeli feladatának leghatékonyabb eszközei pedig azon olvasmányok, melyekkel az önképzést lehetővé teszi.

Az általános műveltség feltételei, ma már csak sokfélesége következtében annyira szétágazók, hogy az azok megszerzéséhez szükséges forrásmunkák előteremtése, a társadalom legtöbb tagjának anyagi erejét messze felül haladja; nagy szerep vár tehát ezen a téren a Casinókra, melyekben az intelligentia tömörül.

Mert csak közkönyvtárak lehetnek az ismeretek azon tárházai, melyek a tudni vágyó embert kielégíthetik s amelyek segítségével, különösen a vidékhez kötött egyén, az ő szellemi színvonalát a kor tudományos műveltségébe bekapcsolhatja.

A közkönyvtárak létesítésénél is szem előtt kell azonban tartani azok *irányára* nézve bizonyos korlátokat, mert különben a velük szemben felmerülő igények sokfélesége könnyen abba a helyzetbe juttathatja őket, hogy egyik irányban sem lesznek teljesek.

Hazai viszonyainkat figyelemmel kísérve, arra a meggyőződésre jutottam, hogy bár a kialakulóban lévő jövő legnagyobb proble-

egy kis tűz pislákol, s a szegletben egy boros kancsót is vettem észre.

A tiszt egy somogyi főbírónak volt az üccse, kihez ajánló levelem is volt.

Isten nyugasztalja meg a tisztet, de bizonyos, hogy az ő jóakaró, biztató szavai nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy minden zuglódás nélkül álltam ki tovább a hires occupatio fáradaimait.

Ki is pihentem magam egy kevésbé, midőn a tiszt által adott válaszszal még sötétben visszaindultunk.

A magunk által készített „fligende brückén“ (Istenem, gyakorlatban hogy megtanulja az ember még a fligende brücke fogalmát is) keresztül hatolva csörtettünk a már ismertebb utakon.

Stefán Kovácsot ismét előre küldtem, hogy ha valamit tapasztal, adja hírül, hogy hadi tanácsot tarthassunk.

Alig haladtunk valamit, midőn Stefan Kovács lihegve fut, s pihegve szól:

— Frájer ur baj van!

— No még csak ez kell, gondoltam magamban, nem volt elég eddig. Hát mi a baj?

— Elöttünk a völgyben tűz van, lovakat és embereket láttam a tűz körül.

— Hát ha a mieink?

— Nem ugy sejtem.

En a Stefan Kovács sejtéseire sokat adtam. Elrendeltem tehát, hogy vele még egy másik ember is előre menjen, de csúszva,

A Narentának itt meredek partja volt, a vize pedig a folytonos esőzés miatt megdagadva. Hogy ebben a sötétben merre megyünk át rajta, nekem fogalmam sem volt. Szerettem volna, ha ezt Jovanovics altábornagy mutatja meg, a ki mindenáron Mostárba akart bejutni.

De mivelhogy Jovanovics nem volt a mellém rendelt négy ember közt, ismét csak az én Stefan Kovácsomat kellett elővenni.

Felhivom tehát, hogy találja ki az átkelés módját.

Stefán Kovács pedig, mint afféle jól kidresszírozott katona, megindult a folyó partján le- és fel, átjárót keresni. Ennek a Kovácsnak szerencsés keze volt. Előkiáltotta csakhamar a másik három embert s e bokros vidéken szokatlan hosszúságu fát czipeltek elő.

Ezt a fát aztán keresztül lökték a Narentán úgy, hogy az ut felett elég magasan állt meg a part két oldalán.

Ekkor aztán, mert vezéri szerepre voltam kárhóztatva, és mert uszni, mint balatonvidéki ember jól tudtam, én kezdtem meg kipróbálni, hogy a fa megbír-e egy embert.

A vékony fadarabon lábbal átmenni már a sötétség miatt sem lehetett, miért is arra, mint a lóra szokás, ráültem, s úgy átlökődtem magam. Sikertült mindnyájunknak átjönni.

Na de most már merre keressem a 2-ik számú vártát?

mái, — s itt távol áll tőlem a magyar politica pillanatnyi viszonyaira célozni, — első sorban a Sociologia és a közgazdaság körébe vágó tudományos igazságok megismerésére utalnának bennünket, igen kicsiny az értelmiségnek az a köre, mely ebben a két irányban tüzetesebb érdeklődéssel kíséri a fejleményeket. De még kisebb az a kör, mely ez irányban olyan behatóbb érdeklődést tanusítana, hogy tanulmányokat is téve, azzal kecsegtethetné a magyar közéletet, hogy elfoglaltság és előítéletek helyett a tudás gyümölcseivel termékenyülve meg, kezeskedhetik, hogy sorsunk a művelt, nagy nemzetek között bárminő metamorphosis előtt álljon is a társadalom, „de nobis, sine nobis” — nem intéződhetik!

Szóval arról vagyok meggyőződve m. t. Választmány, hogy egy ily irányú közkönyvtár, — hiányt pótló és közhasznú létesítmény. S azért az alapítvány rendeltetését akként körvonalazom, hogy annak kamata kizárólag a Sociologia és a Közgazdaság körébe tartozó tudományos művek és folyóiratok beszerzésére fordítsassék; s a könyvtár társadalomtudományi jellege a későbbi fejlesztés során is megerősítessék az által, hogy abba soha más tárgy és irányú művek be ne soroztassanak.

Tekintetes Választmány! Az alapítvány csekély, — mindössze 200 korona. De ha arra a kavicsból lett lavinára gondolok, melyet a magasságból egy gyermek erőtlensége indított s feltételezem, hogy mások is, ahelyett, hogy e szerény kezdeményezést lemosolyognák, a magyar közművelődés e legkisebb oltárán erejükhez képest szintén áldozni fognak, akkor nem riadok vissza attól, hogy a tek. Választmányt e majdan áldást hozó oltár első téglájának kegyes elfogadására kérjem! Azok, kiket a sors vesztésének velem együtt tett részeseivé, e kegyetes emlék alapozásához szintén hozzájárulni óhajtván, Anyám — özv. *Simontsits* Béláné 100 kor.-t, s öcsém *Simontsits* Andor 200 kor.-t, juttattak hozzám, az alapítványhoz leendő csatolás végett, — mely összegekkel együtt 500 koronát, a mellékelt takaréktári könyvön tisztelettel betérjesztek.

Ezen kívül — tervem szűkebb körben tudomásra jutván — a könyvtár-alaphoz való pénzübeli hozzájárulásukat helyezték még kilátásba nálam *Jeszenszky* Andor és dr. *Kramolin* Gyula urak.

Örömmel jelenthetem azonban i. t. Választmány, hogy a könyvtár nem csak ezen, ma még csekély készpénz alappal, de jelentékeny mennyiségű és a kitűzött cél szempontjából kiválóan értékes művek egész kis sorozatával is állhat mindjárt rendeltetésének szolgálatába, amennyiben az

mászva, számlálják meg az ellenséget, és ha nem látjuk erősebbnek a mi csapatunkat, valahogy megkíséreljük kikerülni őket.

Nagy aggodalommal vártam három társammal, míg Kovácsék visszajönnek. Majdnem bucsuzni kezdtem az élettől, azt híve, hogy csapatunktól elvágva vagyunk.

De jött a két kiküldött s előadták, hogy a tűz csakugyan meg van, de a ló és ember csak az egyes számban léteznek, és pedig az ember egy török.

— Egy dezentor! tört ki belőlem a katonai szellem. Ezt megfogjuk.

Ezzel a sütétségben lehető legnagyobb körültekintéssel szétosztottam csapatomat, már tudniillik 4 emberemet s magamat, és óvatosan közeledtünk a dezentor felé.

A török teljes biztonságban képzelte magát, valami szőnyeg felére térdelt le s talán a felkelő naphoz készült imádkozni, a miből azonban mi még mit sem láthatunk.

A midőn elég közel voltunk hozzá, egy általam adott jelre mindnyájan szuronysegezve fogtuk körül a török uramat.

Hah! a gyáva csak 5 fegyvert látott maga ellen irányozva, igaz hogy közvetlen közelből, de annyira megrémült, hogy hanyatt esett.

Motyogott is valamit. De ha törökül mondta, egyáltalán semmit, ha pedig németül mondta, nem sokkal többet értettem belőle.

eszmének két lelkes barátja, kik egyuttal megyénkben a tudomány e két ágazatának talán legerősebb képviselői is, *Bartal* Béla cs. és kir. kamarás és ifj. *Leopold* Lajos urak, ajándékaikkal azt bőkezűen gyarapították.

Közülök az első 102 műve: 126 kötetben, körülbelül 1000 kor. értékben, a második pedig 66 művet 70 kötetben, körülbelül 200 kor. értékben küldött hozzám a könyvtár céljaira. S ezt saját könyvtárámból magam is 50 kötettel gyarapítom. — E művek szakszerűen egybeállított katalógusát szintén betérjesztem. — Végül még csak arra legyen szabad kérnem a m. t. Választmányt, hogy ez a könyvtár ne elzárva, hanem a Casinó általános könyvtárától elkülönítve egy helyeztessék el, hogy a *Casinó helyiségeiben*, a Casinó tagjainak mindenkor rendelkezésére állhasson.

Fogadja a m. t. Választmány hazafias üdvözlőtem nyilvánítását, mellyel vagyok Szekszárdon, 1905 június 1.

Simontsits Elemér,
a Casinó intéző igazgatója.

A szekszárdi kaszinó választmánya a legnagyobb örömmel fogadta úgy a szép célú alapítványt, valamint az egyesek által nagylelkűen felajánlott értékes könyvadmányokat s özvegy *Simontsits* Bélánénak *Simontsits* Elemérnek, *Simontsits* Andornak, *Bartal* Bélának, *Jeszenszky* Andornak, *Leold* Lajosnak és *Kramolin* Gyula drnak hálás köszönetét külön jegyzőkönyvi kivonattal tolmácsolja.

Elhatározták, hogy az értékes könyvtárt a kaszinó könyvtárától elkülönítve, a társalgóban helyezik el; a kezelési szabályzat elkészítésére pedig öt tagu bizottságot küldtek ki A bizottság tagjai: *Wosinsky* Mór, *Wigand* János, *Tóth* Károly, *Bodnár* István választmányi tagok és *Leopold* Lajos kaszinói tag.

Az alapítványhoz hozzácsatolták a *Fördős* Vilmos koszorújára gyűjtött összegnek 38 korona feleslegét s *Wigand* János indítványára a könyvtárt „*Simontsits*-könyvtárnak” fogják elnevezni.

A Sió hajózhatóvá tétele.

Bartal Béla cs. és kir. kamarás a múlt év őszén tartott vármegyei közgyűlésen indítványozta, hogy a vármegye írjon fel a földművelésügyi miniszterhez, a Siónak hajózhatóvá tétele és vizének öntözésre való felhasználása iránt. A vármegye az indítványt elfogadta s e tárgyban fel is irt. Most aztán megérkezett a válasz a feliratra. Ebben a miniszter arról értesíti a vármegye közönségét, hogy a Siónak hajózhatóvá tételére nézve már több alternatív tervezet van ké-

De hát gondoltam, hogy kegyelmet kér. Egyebet mit is tehetett volna?

Meg voltam győződve, hogy ez egy dezentor; az ellenséghez akar átszökni, mint a hogy Boszniában egész zászlóalj meg-tették.

Veszélyes küldetésemet minden baj nélkül vittem keresztül, s hozzá még egy dezentorral állítok kapitányom elé!

Elképzeltem, hogy e miatt azt, hogy a „Dienst reglama” előadása alatt elaludtam, hogy a fligende brückét meg nem magyaráztam — el fogják felejteni.

És ezenfelül ha szabadon bocsájtottam volna, nem lett volna-e azért bajom?!

Szóval mi diadallal vittük a törököt, és szürkületkor megérkeztünk tartalékoképző csapatunkhoz.

Alig álltam szóba még az őrmesterrel is, bementem kapitányomhoz, a kinek a kirándulást elmondtam.

— Ah! egy dezentor?! hadd lássuk.

Kapták be legényeim az ijedt törököt, de nekem rögtön feltűnt, hogy a török sokkal nyugodtabb a tiszt előtt, mint velünk szemben.

Már ekkor világosabb volt az idő.

A kapitányom hol a törököt, hol engem nézett, nagy szemeket meresztett, láttam, hogy haragszik is.

De nem tudtam, én rám-e, vagy a törökre. Én biztam magamban.

szen, de mivel a kivitelre most nincs kellő fedezet, csak akkor kerül kivitel alá, ha az 1907-ik éven túl végrehajtandó vizimunkálatokra a miniszterium a törvényhozástól megfelelő hitelt nyer s ennek keretében a kérdéses munkálatok költségei is fedezetet találnak. A mi az öntözésre való felhasználást illeti, ennek a kérdésnek megoldását a hajózás céljából építendő duzzasztó művek hathatósan elő fogják mozdítani, de ezeknek létesítéséig az öntözési berendezések tervezését csak abban az esetben rendelheti el, ha az érdekeltek részéről megfelelő nagyságu területek jelentetnének be öntözésre.

Tudomásunk szerint a rétek öntözésére már *Csapó* Dániel alispánása alatt, a múlt század 30-as éveiben történtek itt kísérletek. Cél szerű dolog lenne tehát, ha érdekelte birtokosaink ismét megragadnák a kedvező alkalmat s megfelelő nagyságu területek bejelentésével legalább a terv elkészítését siettetnék.

Ezen ügygyel kapcsolatban Szekszárdnak is idejekorán mozgolódnia kellene, hogy a Sió kilátásba helyezett hajózható állapotba hozatala alkalmával, a régieknek rövidlátásból, garaszkodó politikájából származó büne, hogy tudniillik a csatorna egy pár ezer forint költség többlet miatt a várostól mintegy félóránnyira vezetett el, még áldozatok árán is helyrehozzassék, vagyis, hogy a Sió csatorna közvetlenül a város szélén vezetessék, miáltal ipar, kereskedés hatalmas lendületet vehet, megoldható lesz az égetően szükséges belcsatornázási ügy, a sédpaták szabályozása, a belvizek levezetésének kérdése. Szóval Szekszárd jövő fejlődése forog itt kérdésben. Megérdemlené tehát ez az ügy, hogy tüzetesen foglalkozzunk vele. Csak hogy hát Szekszárdon a jó ideákat elszokták raktározni boldogabb időkre s nagyon sok függ attól, hogy *ki teszi* meg az indítványt. Kedvelt, befolyásos személyiség-e az?

Nos tehát *Bartal* Béla ez a széles látókörü, európai műveltségü nagybirtokos és kiváló közgazdasági író mindenesetre van olyan megbízható vezető, hogy Szekszárd utána indulhasson. Legcélszerűbb lenne tehát egyenesen ő hozzá fordulni, megkérni, tegye tanulmány tárgyává az ügyet s összekapcsolva a Sió hajózhatóvá tétele érdekében, ő általa propagált szép, praktikus ideával, egy újabb memorandumot, vagy indítványt terjesztene be, vármegyénk közgyűlése útján a földművelésügyi miniszterhez. Lehetetlen dolognak tartjuk, hogy a mikor a kormány milliókat szán csatornázási célokra, mereven elzárkóznék Szekszárd jogos igényeinek kielégítésétől, főleg ha minden nagyobb áldozatok nélkül, megreparálhatjuk egy tűzgyökeres magyar városnak már amugy is elpuskázott jövőjét.

Egyszer csak kitört a kapitányból.

— Sie Esel!

Nem lehetett kétség, hogy e tiszteletlen kifejezés nekem szól.

De működni kezdett bennem a kíváncsiság, mint még soha. Értem, hogy kapitányom számárnak nevez, de azt nem értem, miért. Tudtam, hogy akármilyen röviden is, de megfogja indokolni.

Odalépett a törökhöz, és vállára mutatott.

— Hát nem meglátni itt maga, hogy itt van ez o sárgo-fekete zsinór, vagyis, hogy ez a jámbor emper katonai szállító. Kerteuch, marsch!

Minek mondtam volna én azt el, hogy sötétben voltunk, az a kis tűz pedig talán a töröknek a jelvényét nem világította meg, s főleg azt, hogy én ezt a jelvényt csak akkor ismertem meg.

Elég az hozzá, hogy belejött a conduit listámba, hogy „önálló katonai megbízás teljesítésére képtelen” vagyok.

Még népfelkelő tiszt sem lehettem. És ha csodálatos is, ennek a daczára Isten segítségével meg tudok élni s holmi dolgokat sikerrel is tudok elvégezni.

Pataky István.

Sárgult lapok Tolnavármegye történetéből.

Egy levél

1848. márczius 14-ről.

Pozsony márczius 14-én 1848.
11 órakor délelőtt az Ülésben.

Barátom Ferkó! Tegnap levelemet az legszörnyebb eseményekkel folytatom, melyek mána reggel 5 órakor történtek Bétsben — ott vér folyt — Metternich minisztérium megbukott, — mi ekképp történt — az tegnapi petitio benyújtatott az országgyűlésnek melynek beadó szonokát befogták és az Ülést szétverték — erre a roppant nép szonokát ki menté¹ és maga kezdett a királyi lak felé todolni az Vár udvarban azonban Albrecht Herczeg az föl állított katonasággal tüzet adattván több embert megsebesített² — de ő kmét az nép lekaván lovárol némelyek után betsületesen megdögönyöztetett³ — ekkor 2 polgár és egy deák betört egész az királyi szobájában,⁴ melyben ott találta királyunkat⁵ Lajos Herczeget és azoknak kérelmeiket előterjeszték miközben Albrecht Hg. belépett és azonnal illetlen kifejezéssel fordult az 3 népmemberhez, de még utolsó szavát ki sem mondhatván az deáktól ki nékie ugrott torkon fogatott, kit eleresztve köszönetet monda hogy őtt első hevülesében kijöhető illetlenségtől megóv⁶ — erre királyunk megígérte az Szabad sajtót, Metternich elűzését és az Constitutiót valamint Albrecht Hget mint Béts parancsnokát azonnal letévé, megparancsolá, hogy az Fegyvertárak nyításának meg és minden polgárnak mely magát beiratja és fehér pántlikát köt fegyver adasson az Csens és rend közbátorság fenntartására — eddig Bétsi hireink egész e pertzig — mint természetesen ezen ismét megremülvén — Kossuth indítványára ezen és minden drága pertzet felhasználni ohajtván — érezve az felelőséget mely vállainkon nyugszik az Nemzet irányában⁷ — tüstent a fő Hghez járultunk a hogyan az kerületi ülésen ültünk azon kérelemmel, hogy méltóztatna — az pillanatok nyomosságunknál, az Thron és annak egész háza iránti hü ragaszkodásunknál fogva az jelen viszonyok nyomosságát tekintébe venni és felírásunknak röktönyi felvételét kegyessen megrendelni — ő Hgsege az legjolalissabb választ nyujta magát birodalmunknak és abban ajánla⁸ — ma delutáni 3 órára főrendi Ülést hirdetett és bennünket is felszólított, hogy jelen lenénk vegyes ülés tarthatására⁹ — ezen sorokat a legnagyobb láрма között írom — Madarász¹² éppen indítványozza — a. Honvédelmi rendszer felállítására — és itt Pozsonyba

¹Horváth Mihály a fenti eseményeket a következőleg adja elő: Márczius 13 án nyitván meg az alsó ausztriai rendek országgyűlése, azoknak tanácskozási épületét sűrű néptömegek fogták körül, fehangon követelők, hogy a polgárok közt közzött kérelmet a császárnak azonnal mutassák be. A rendek testülete, melynek számos tagjai részesei voltak e petitiónak, nem is késett azt egy kebeléből kinevezett küldöttség által az épen együttülő statustanácsnak előadni. A válasz kitérő volt: mondatott benne, hogy ő felsége a kérelmet egy e végre kiküldendő választmány által meg fogja vizsgáltatni s mit az idő körülményeihez képest szükségesnek látand, gyorsan határozandja el. Az országház előtt összegyűlt néptömeg azonban e válasza elégedetlen, önmaga a császári lak felé toladott stb. (Huszont év Magyarország történelméből. Pest 1868. III. k. 464. l.)

²U. o. az elesettek számát mint gy 16 rateszi (U. o.)

³Horváth erről nem tud.

⁴Horváth szerint a polgárkatonaság tisztjei, a rendek küldöttsége, az egyetem akadémiai tanácsa kértek meghallgatást (U. o.)

⁵Királyunk nem volt ott (U. o.)

⁶Horváth erről szintén nem tud, úgy látszik a hír és félelem növelték meg ennyire a dolgoz.

⁷Kossuth beszédének erre vonatkozó része közzölve (U. o. 368 l.)

⁸Horváthnál az események sorrendje nem mindenben egyezik a levél tartalmával.

⁹U. o. 270. l. A főrendi ülés idejét nem említi, ugyszintén a vegyes ülésről sem emlékezik meg.

¹⁰Horváth u. o. nem emlékezik erről.

¹¹Használó aggodalomnak adott kifejezést Széchényi i., midőn így szól: „Vagy reform, vagy anarchia: ezek közt kell választani“ (U. o. 369 l.)

¹²Madarász László Somogyi. követe.

¹³Just József Turóczm. követe.

¹⁴Pázmándy Dénes Komáromm. követe.

¹⁵Aujja: báró Rudnyánszky Mária.

¹⁶Karácsonyi: Békésm. tört. I 385.

azt az ifjúság kezeibe adni kívánja — ki bé iratja magát¹⁰ — Just¹³ az röktönyi Sajtó szabadságot — az visszaélésekre használva az Jurit¹⁰ — mi fog meg történni az Isten tudja — Madarász még beszél — az fiatalág mely ide bent vagyon pár ezer reitendő nyughatatlan — most szól Komárom Pázmándy (?)¹⁴ örömet nyilvánítja metternich megbukásán, kivel megbukott az absolutismus, az Sajtóban pedig egy üzenetet kíván röktön az főrendekhez küldeni, hogy az jelen és általuk felveendő Felirási Üzenetben még foglalják bele Világossabban — és az választmány holnapra munkáját adja bé — az Honvédelemre pedig illy röktönyi intézkedés halasztassék el — utoljára az már bevégzendő város ügye fejeztessen bé — Madarász ostoba indítványa nagy zavart teremtett elő — az követi kar az most történt indítványokat kívánja felvenni — az Városok pedig zajonganak az ő Ügyök befejezéséért — Mi lesz az vége nem tudom — annyit mondhatok Barátom hogy az következő orárol sem álok jót az Istenért Btom vigyázatok oda lent, okossan működjete¹¹ — neked kedves Ferkom oltalmadban ajánlom gyermekeim — engemet itt tart az köteleesség — és az nyomos pertz intézkedj bátorságukat érte velük mind magadéival — értekezz anyámmal¹⁵ — valamint Házámmal is — ezen levelet roppant láрма és Zaj között írom tehát öszvefűggés se sok léssen — ezt pedig előbb kapandod, mert sebes póstán küldöm — az öszvefűggést biztosító tegnapi iratom pedig rendes postán menend — azért Barátom várjad ki aztat is, egyszóval intézkedj ösmert nyugalmaddal és öszinte szivességgel, holnap ismét — v. mihelyt valami jelentékeny történik tudósítani fog Szives btod

Gaal.

Kivül: Sebes postán indult 1 órakor délben 14/a mart. 1848. — Tekintetes Szenitzey Ferentz tábla bíró Urnak tiszt. — Pakson. — (Eredetije családi irataim között).

A levél írója Gaal Edvard, ki mint Tolnamegye követe volt a pozsonyi országgyűlésen. — 1849-ben a szegedi-kerület cs. kir. biztosa és főispánja,¹⁶ — később udvari tanácsos, meghalt 1883. — Neje: Radványi Mária — Ludovika.

Daróczy Zoltán.

A milleniumi ajándék visszavonása.

Lapunk mult heti számában részletesen feltártuk azt az igazán meg nem érdemelt mellőzést, a melyben a vármegyék kebeléből kivált volt pénztári és számvévségi tisztviselőség részesült az általános fizetés rendezés alkalmával. Ugy látszik azonban keserű poharuk még nem telt be egészen, nem elég, hogy egy fitying fizetés emelés sem jut számukra, de egy újabb miniszteri rendelet ismét lecsap reájuk s újból megsemmisíti, vagy legalább illuziorissá teszi egyik sarkalatos szerzett jogukat. Arról van ugyanis szó, hogy a pénzügy-miniszter nem engedi az államtól nyerendő nyugdíjukba beszámítani azt a két esztendő, amelyet szolgálati idejükhöz, a vármegyéktől annak idején ajándékol kaptak. Tessék érvényesítsék jogaikat a vármegyével szemben, — a módot azonban nem jelöli meg. Pár emberről van ugyan szó, de elvitázhatlan jog védelméről; ez okból változtatás nélkül közöljük lapunk egyik barátjának ezen ügyre vonatkozó cikkkét.

„Volt egyszer egy törvényjavaslat, melyet 3 év előtt, az azon időbeli miniszterelnök Széll Kálmán terjesztett a képviselőház elé, a czime volt: „a megyei pénztári és számvévségi teendők ellátásáról“, ennek a részletes tárgyalásánál Bizony Ákos képviselő többek közt eképpen nyilatkozott „Nohát ez lehet törvény, ha megalkotják, de jog és igazság semmikép nem lehet.“ Tudniillik a megszüntetendő állásokat betöltő megyei tisztviselőkről, az azok által a megyénél szerzett jogok fenntartásáról folyt a vita.

A törvény javaslatot minden módosítás nélkül fogadta el a ház, akkor az volt a divat; a miniszter elnök mindent ígért, előléptetést,

sérelmek orvoslását, szokása szerint megnyugtattott mindenkit, még részben az érdekelt tisztviselőket is. Babó-, Vilczek-, Szederkényi-, Hellebront és Bizony képviselők ugyan sok jó akarattal, jogászai érvelésekkel és jól informáltan hozzászóltak az egyes szakaszokhoz, de a paktum jegyében ülésező képviselőház masinája 120 kilométeres gyorsasággal száguldott keresztül a törvények tárgyalásán s az egész ügy még a vármegyéknél sem keltett nagyobb érdeklődést.

Bekövetkezett a megállamosított tisztviselők átvétele, alig egy helyen találkozott az országban nehézségekkel, a tisztviselőket a pénzügyi kormány átvette (azóta mindenki tisztába jött azzal, hogy meg kellett volna őket hagyni a belügy alatt) és ha az utolsó pillanatban Tisza István közbe nem lép, a 800-ból még az a 14 sem lépett volna elő fizetésben, a többi azonban mind kisebb törzsfizetéssel lett átvéve, a tizenegy is jobban jár, ha a vármegyénél találja a mult évi fizetés rendezés.

Nem akarom ez uttal az olvasót a törvénynek hátrányaival, balsikereivel vagy eredményeivel foglalkoztatni, kérdezze meg az olvasó a vármegyéket, árvaszékeket, vagy a kiskorúak gyámjait, e helyen csupán egy, a közel napokban megjelent rendeletre óhajtom első sorban a vármegye urai és bizottsága figyelmét felhívni.

A pénzügyminiszter ugyanis rendeletileg kimondta, hogy a vármegyétől átvett tisztviselőkre most már az állami tisztviselőkre jelenleg érvényben álló szolgálati szabályok az irányadók, az 1885. évi XI. t. cz. 10. §-a szerint pedig nyugdíjazásnál a szolgálati idő csak a polgári idő számítás szerint határozandó meg s kivéven a hadjárásban töltött időt, a szolgálati év többszörös számításáról szó sehol nincsen, így önként következik, hogy a millenaris esztendő többszörös beszámítása az államkincstárral szemben nem érvényesíthető, mi azonban az illetőnek esetleg a vármegyei nyugdíj alappal szemben támasztható igényét nem érinti.

Igy szól a rendelet. A miniszternek a törvények betűje szerint csakugyan igazsága van, de az ilyen csak forma szerint való igazság, mert erre a rendeletre is ugyanazt lehetne elmondani, mit föntebb Bizony képviselő mondott a törvényjavaslatra, hogy rendeletnek tagadhatatlan kormányrendelet, de sem nem jogos, sem nem igazságos és legkevésbé méltányos, nem pedig azért, mert bár látszólag kimondja, hogy a tisztviselőnek joga van igényét a vármegyével szemben érvényesíteni, elmulasztja annak mikéntjét bővebben kifejtteni.

Mert hát hogyan érvényesítse jogát az a szerencsétlen tisztviselő? Ha az államnál nyugdíjba megy, kérje talán a vármegyét is, hogy az meg az után a két esztendő után penzionálja?

De mit fognak felelni a vármegyék? Nem-e azt, hja, sajnállak benneteket, de az állam a maga felett álló törvényével megsemmisítette az én nyugdíj szabályrendeletemet. Én kimondtam annak idején, hogy ha állások törvényhozási intézkedés útján megszünnének, jogotok van itt nálam a penzióra, ugy de az állam meg kimondta, hogy taroztok minden ellenszegülés nélkül s olyan állásra ő hozzá szegődni, a milyenre majd ő kinevezni méltóztatik, egyébként még elvesztitek minden nyugdíjigényeteket is. Itt hagyatok, tehát oda a — komaság, amott meg átvettek, hogy adhatnék én tehát nektek két esztendőre penziót, hisz azt csak arra az esetre ígértem, ha majd itt nálam megértek a nyugdíjazásra...

Micsoda huza-vona lesz ebből? S hogy a tisztviselők huzzák majd a rövidebbet, ennek megjósolásához nem kell különösebb tehetség. Pedig, hogy egy jogállamban szerzett jogát elveszteni senkinek sem lehet, ezt ha tantételül állítottuk fel, meg is kell tartani. A pénzügyminiszteriumnak tehát a forma kedvéért nem szabad feláldozni a lényegét, ezt a rendeletet bármi áron reparálni kell. Elvégre nem egyes megyék határozatairól van szó, de olyan határozatról, a melyeket a belügyminiszter is jóváhagyott. Ha tehát formai ellentétek vannak, az ilyen ellentéteket, ha másképp nem lehet, törvényhozási

uton kell kiegyenlíteni, de kiegyenlíteni mindenesetre kell.

A pénztárak államosítása előtt is nagy hangon hirdették a félhivatalosok, hogy milyen jól járnak a tisztviselők az államosítással, hogy fizetésük, *szerezett jogaik* sértetlenül maradnak, pedig 2 év óta éppen három sérelem érte őket. Az első volt a kisebb fizetési osztályba sorozás; a második volt a fizetés rendezésénél való figyelmen kívül hagyás (erről az előző számban volt szó); most jön a harmadik, a legfájdalmasabb, mely sok tisztviselőt kiábrándít, főleg kiábrándítja az idősebbeket, a kiknek különösen azért fájdalmas a két teljes szolgálati esztendő elvesztése, mert a törvény által mintegy reájuk kényszerített szolgálattól elébb-utóbb nyugdíj révén reméltek menekülni. Ezen újabb csalódás bizony nem emeli a megállamosított tisztviselők szolgálati buzgalmát s egyáltalán nem csodálható, ha végeleseredésükben szerzett jogaik védelmére kapkodnak fűhöz-fához.

Igy ugy hallatszik, hogy az elkeseredett tisztviselők kérvényei fordulnak Tolnavármegye közönségéhez, de az összes vármegyékhez is, hogy védelmezzék meg a 96-ban szerzett jogaikat, vagyis hogy úgy az összkormány, mint a képviselőházzal mondassák ki, hogy a mit a belügyminiszter 1896-ban megadott, azt a pénzügyi kormány 1905-ben nem veheti vissza.

Nem hihetjük, hogy a vármegyék meg tudják tagadni e jogos és minden tekintetben méltányos kérelem teljesítését. Elvégre nem a hozzájuk hűtelen, de a tőlük elszakított gyermekeikről van szó.

V Á R M E G Y E.

— **Közutaink építése.** Döry Pál alispán előterjesztésére, hogy a népek munkája lehessen s ezzel a kivándorlás is némileg ellensúlyoztassék, a f. évi tavaszi közgyűlésből kifolyólag a vármegye fölirt a kereskedelemügyi miniszterhez az állami beruházási kölcsönnek Tolnavármegyére eső részéből kiépítendő törvényhatósági közutak közül, az 1905. és 1906-ik évben tervbe vett építkezések költségeinek fedezésére szükséges pénzösszeg folyósítása végett. — Most a miniszter válasza leérkezett, melyben sajnálattal tudatja a vármegyével, hogy a kért pénzösszeget megfelelő hitel hiányában — mivel még állami költségvetés sincs — nem folyósíthatja s az építkezéseket is csupán a már eddig folyósított összegek erejéig engedélyezheti s így csupán a *pinczehely-simontornyai, paksárszentlőrinczi és szekszárd-bikácsi* utvonalt tervbe vett szakaszai építhetők ki. A többiekre nézve pedig a kőanyag szállításokra kötött szerződéseket a vármegye oldja fel s az ajánlati ovadékösszegeket az illető vállalkozóknak adja vissza.

Katonabeszállásolási pótadó. Az 1905. évben 1904. évre kivetendő katonabeszállásolási pótadó a belügyminiszter által jóváhagyott költségvetés alapján ház és házbéradó után 0.30 (azelőtt 0.35) egyéb adó után 0.60 (azelőtt 0.85) %-ban állapított meg. A pótadó %-nak csökkenése az adóalap örvendetes emelkedésének a következménye.

H I R E K.

— **Június 8.** A koronázás évfordulója alkalmával a szekszárdi áll. főgimnázium önképzőköre záró ülést tart, a mely alkalommal az önképzőköri pályázatok eredményét is ki togják hirdetni. Az ünnepélyes alkalomkor az intézet szívesen látja az érdeklődőket.

— **Kinevezés.** A király *Szilassy* Aladár közigazgatási bírósági ítélembíró, ugyanezen bírósághoz tanácselnökké nevezte ki. A kinevezett tanácselnök vármegyénkben nagybirtokos s a tolnai ev. ref. egyházmegyének gondnoka.

— **Vilmos napja** Ma egyhete, Vilmos napjának előestéjén *Boda* Vilmos orsz. képviselőt és a szekszárdi tüzoltó testület főparancsnokát nevenapja alkalmával számos tisztelője és barátja, valamint a tüzoltóság *Nikitits* Imre alparancsnok vezetésével tes-

tületileg felkereste, mely alkalommal *Nikitits* Imre rövid beszéddel üdvözölte szeretett főparancsnokukat, egyuttal a tüzoltó zenekar szerenáddal tisztelte meg. Ezután *Boda* Vilmos a polgári olvasóköri megvendégelte barátait és tisztelőit, hol 120 terítékű asztalnál foglaltak helyet. Az első felköszöntőt *Nagy* György, Szekszárdi nagyközség birája mondotta az ünnepletre s ezután még *Borzák* Endre, *Horváth* Ignác, *Schneider* János, *Fránek* János és még többen mondtak felköszöntőket.

Kurz Vilmos árvaszéki elnököt nevenapján szintén számosan keresték fel jókívánataikkal. Az árvaszéki tisztikar részéről *Pap* Gyula helyettes elnök üdvözölte.

— **Beteg képviselő.** *Szluha* János a szakcsi kerület országgyűlési képviselője súlyos beteg. Tüdőgyulladása van, a mely aggodalomra ad okot.

Távozó káplán. *Fetter* Gyula káplán e hó 29-én távozott Szakcsról új állomás helyére. A hívek érzékenyen bucsúztak el tőle, mert 4 évi ott léte alatt nagyon megszerették.

— **Csók István Szekszárdon.** *Csók* István festő művészünk hazajött Párisból s tegnap a délelőtt folyamán Szekszárdon időzött. A nyáron Baranya megyébe megy a sokaczkok közé és a festői öltözött sokaczkok közül örökíti meg néhányat; az ősz felé pedig vissza jön Szekszárdra, illetőleg a kedves emlékeztető Sárközbe.

— **Muzeum bezárás.** A muzeum emeleti menyezetének javítási munkálatai a jövő héten megkezdődnek. Míg a munkálat tart, a muzeum *junius, julius és augusztus* hónapokban zárva marad; csupán a régészeti osztályt tekinthetik meg a *vidékiek* a muzeum-szolgálat kíséretével. Igen valószínű azonban, hogy a tatarozandó helyiségek kiürítése miatt a tárgyakat jórésben majd a régészeti osztályba is el kell helyezni s ebben az esetben a régészeti osztály is zárva lesz a fenntartott jelzett idő alatt. Ha csakugyan így történik, annak idején lapunk tudatni fogja a közönséggel.

— **A nőegylet és róm. kath. ovoda nyári multsága.** Az Egyesült Szekszárdi Tolnavármegyei Nőegylet és a szekszárdi róm. kath. ovoda és gyermekmenhely egyesület e hó 6-án nyári multságot tart a vasuti vendéglő nyári helyiségében. Garay Lajos zenekara muzsikál. Belépti díj személyenként 1 korona. Kezdeté d. n. 5 órakor. Kedvezőtlen idő esetén a multságot másnap tartják meg.

— **Eljegyzések.** *Klein* Ignác nagydoroghi kereskedő eljegyezte *Blau* Karolin kisasszonyt Ócsényben.

Sipos Ignác kereskedelmi utazó eljegyezte Tolnáról özv. *Fichtel* Bernátné leányát, *Vilma* kisasszonyt.

— **A szekszárdi vásár.** Régen volt Szekszárdon olyan nagy vásár, mint az elmúlt hétfőn. Szarvas marhát, de különösen lovat ily nagy számban általában még soha nem hajtottak fel. Az árak is megfelelők, sőt a külföldre olasz és német kupeczek által vásárolt lovak árai a szokottnál is nagyobbak voltak. Egy-egy pár szép loért alku nélkül szívesen fizettek 1000—1200 koronát, de egyes lovakat is vettek 800 koronával. Hivatalos adatok szerint 1800 szarvasmarhát, 3000 lovat hajtottak fel s eladtak 698 szarvasmarhát és 644 lovat. Egyébekben lanya volt a kereslet.

— **A szigetvári Vörösmarty emléktábla leleplezése.** Szigetvár közönsége hazafias kegyelettel emlékezik meg arról, hogy Vörösmarty Mihály az 1821-ik év őszén eljött a magyar hazaszeretet hősi temetőjéhez, a Zrínyi-várhoz. E látogatás megörökítésére emléktáblát helyez a nagy költő által megénekelte „Roskadozó fal“-ra és az 1905-ik év június 11-én (Pünkösöd vasárnapján) ünnepli meg a Vörösmarty emléktábla leleplezését. Az ünnepség sorrendje: Szent mise áldozat, melyet délelőtt 10 órakor a szigetvári plebánia-templomban Dr. *Hanuy* Ferenc mutat be. Az emléktábla előtt: (Délelőtt fél 11 órakor). „Szózat“. Éneklő az ünneplő közönség. „Szigetvár“. Irta: Vörösmarty Mihály, szavalja *Bali* Sándor. Leleplezési beszéd, mondja *Hegyessy* János. A Vörösmarty Kör székesfehérvári küldöttségéből beszédet mond

Gróf *Zichy* Jenő. A Somogy megyei Berzsenyi Irodalmi Társaság küldöttségéből beszédet mond Dr. *Pete* Márton. A Somogy-Csurgói Csokonai ifj. Kör küldöttségéből beszédet mond Dr. *Horváth* József. A Zrínyi-vár birtokosának, gróf *Andrássynak* nevében beszédet mond *Duchon* Ödön. „Himnusz“ éneklő az ünneplő közönség. Az emléktábla leleplezése után a Korona vendéglő nyári helyiségében társas ebéd lesz. Este hangverseny az állami polgári iskola tornacsarnokában. Ezután pedig táncmulatság a Korona szálló nagytermében.

— **Szülő eladás.** Özv. *Nitsner* Pálné, szekszárdi lakos eladta bűdői szülőjét *Hradék* Dénes posta- és táviró tisztnek 5200 koronáért.

— **Esküvők.** *Grószbauer* Béla helybeli fodrász, f. hó 11-én vezeti oltárhoz *Hivert* Ignác leányát, *Karolin* kisasszonyt.

Pirgi Ferencz kömivesmester Tolnán május 30-án vezette oltárhoz menyasszonyát, *Wiedemann* Mariska kisasszonyt, *Wiedemann* Antal községi közgyám, volt árva-pénztáros leányát.

— **Kirándulás.** A szekszárdi főgimnázium felső osztálybeli ifjúságának az a része, a mely nem vett részt a tornaversenyen, vasárnap tanárainak vezetése alatt Szászvárra kocsizott, hogy az ottani szénbányákat megtekintse. A tanárok közül *Bartal* Kornél, *Földes* László, *Gergelyi* Dezső, dr. *Zipszer* Jakab és *Szabó* Géza hitoktató kísérték az ifjúságot. Reggeli öt óra után indultak el tizenegy kocsiával, s miután a szászvári templomban misét hallgatott a kath. ifjúság, a bányatelepre vonultak, a hol a társulat nevében *Grosz* Abris főmérnök fogadta az érkezőket. A kirándult ifjúság és tanári kar vendége volt a bányatársulatnak, a mely rendkívüli előzékenységgel gondoskodott a kirándulók ellátásáról és szórakoztatásáról.

— **Posta állomás megszüntetése.** A pécsi posta és táviró igazgatóság árt a vármegye alispánjához, hogy a kereskedelmi miniszter a *kányai* postahivatalt megszünteti, mert az oly csekélyt jövedelmez, hogy a befolyó jövedelem a községi fentartási hozzájárulással sem elégséges a postamester fizetésének fedezésére. Ennélfogva postatügyönkössé lesz átalakítva, melynek kiadásai sokkal kevesebbek.

— **Halálozások.** *Téry* Emil högyészi köz- és váltó ügyvéd, a högyészi önk. tüzoltó egyesület megteremtője és főparancsnoka, a vármegyei tüzoltó szövetség alelnöke, Tolnavármegye törvényhat. bizottsági tagja, május 27-én, életének 54-ik, boldog házasságának 25-ik évében elhunyt Högyészen. A vidám, jókedvű, széles körökben ismert és közkedveltségnek örvendett férfit már régóta betegeskedett, de végre is győzelmeskedett a halál erős, szívós természetén. Neje özv. *Téry* Emilné szül. *Zöld* Aranka és kiterjedt rokonság gyászolja. Az elhunyt apósa volt *Késmárky* Dezső gyönki szolgabírónak és sógora *Bereczk* István simontornyai jegyzőnek. Temetése e hó 28-án d. u. 6 órakor volt Högyészen, általános részvét mellett. A szertartást *Streicher* Péter ker. esperes, *Prickler* Károly teveli plebános és *Ridinger* Dezső káplán végezte. A högyészi dalárda a halottas házbán és a temetőben gyászénekeket adott elő. Högyésznek szeretett és becsült érdemes polgárát nagyszámú gyászoló közönség kísérté utolsó útján. A temetésen a högyészi tüzoltó-egyesület, a högyészi mindkét kaszinó, az ipartestület és a községi előljáróság testületileg jelent meg; s azon Gyönki intelligenciájából, s a vidék notabilitásai közül is nagyon sokan részt vettek. A koszorú egész özöne borította a koporsót. Kitüntek azokból az özvegy, szül. *Zöld* Aranka „Drága felejtethetlen férjemnek“, — *Késmárky* Dezsőné — *Téry* Mariska, *Téry* Endre, *Erzsike* és *Margit* „Felejtethetlen jó atyánknak“, — *Zöld* Sándorné „Szeretett vőmnemnek“, — a *Klimes* család „Utolsó emlékül“, — dr. *Zöld* Adorján és neje, *Berindán* és családja, s *Bereczkék* (Simontornya) „Szeretett sógorunknak“, — *Téry* Imre „A legjobb testvérnek“, — s *Késmárky* Dezsőke és *Vánczi* „Szeretett nagypapánknak“ fölliratu koszorúik. A högyészi tüzoltók koszorúját („Egyletük felejtethetlen megteremtőjének“) *Klimes*

Antal parancsnok, a gyónki ügyvédek korszorját pedig („Szeretett kartársuknak“) dr. *Mányoky Gyula* s dr. *Keck László* helyezték a ravatalra. A högyészi róm. kath. egyház gyásza jeléül fekete lobogót tüzetett templomának hatalmas tornyára. A koporsó előtt a tűzoltók az elhunyt parancsnoki jelvényeit vitték s jobbról és balról mozgó sorfalat alkottak, amelyen belül a polgárság elei haladtak fáklyákkal. A gyászoló családot részvét-iratukkal fölkeresték: Gróf Apponyi Géza és neje Széchenyi Paula grófnő (Bécs); Ágoston István, Biróy Béla, dr. Zöld Ádornán (Budapest) ítélőtáblai bírák; Fluck Ádám (Debreczen) ítélőtáblai tanácselnök; Kresmarik Pál és Trajber Vincze (Budapest) főügyészi helyettesek; Téry Imre (Budapest) miniszter tanácsos orsz. közegészségügyi felügyelő; Késmárky Iván (Paks) ügyvéd; dr. Angyal Pál (Pécs) jogtanár, egyetemi magán-tanár. Gyászba borult családja a következő gyászjelentést bocsátotta ki: Özv. *Téry Emilné* született *Zöld Aranka*, ugy a saját, mint gyermekei és nagyszámu rokonsága nevében fájdalomtól megtört szívvvel jelenti, felejthetetlen férje, atyjuk, illetve rokonuk *Téry Emil* köz- és váltó ügyvéd, a högyészi önkéntes tűzoltó egyesület főparancsnoka, Tolnavármegye törvényhatósága bizottsági tagjának folyó évi május hó 27-én d. e. 9 órákor életének 54-ik, boldog házasságának 25-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A drága halott hült teteme f. hó 28-án d. u. 6 órákor fog a högyészi r. kath. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni s az engesztelő szentmise áldozat f. hó 30-án d. e. 8 órákor leend a helybeli r. kath. templomban a Mindenható-nak bemutatva. Högyész, 1905. május hó 27-én. Áldás és béke lengjen porai felett! *Késmárky Dezsőné*, *Téry Mariska*, *Téry Endre*, *Téry Erzsike*, *Téry Margit* gyermekei. özv. *Zöld Sándorné* anyósa. *Késmárky Dezső* veje. *Késmárky Dezsőke* *Késmárky Ivánka* unokái. *Téry Imre*, dr. *Téry Ödön* testvérei. dr. *Téry Ödönné* *Mészáros Emilia*, *Berindán Szilárd* és neje *Zöld Alexandrin*, dr. *Zöld Adorján* és neje *Buder Irma*, *Bereczk István* és neje *Zöld Mária* sógorai és sógornői.

Ugyanekkor a högyészi önk. tűzoltó egyesület is bocsátott ki gyászjelentést, amely így szól: A högyészi önkéntes tűzoltó testület fájdalomtól szívvvel jelenti, hogy az egyet felejthetetlen megteremtője, a högyészi önkéntes tűzoltóknak 15 éven át szeretett főparancsnoka *Téry Emil* ur folyó 1905 év május hó 27-én d. e. 9 órákor életének 54-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése folyó hó 28-án délután 6 órákor. Högyész, 1905. május 27. Emléked szívünkben mindig élni fog! A högyészi önkéntes tűzoltó testület.

Fittler Bálint főügyészi helyettes meghalt Budapesten. Régebben Szekszárdon volt kir. ügyész s itt a társas életben nagy tisztelgetnek és közkedveltségnek örvendett.

— **Ügyvédi doktorátus.** *Freytag* Arthur, *Albersz* Rezső ügyvéd segítje a jogi doktori szigorlatot Kolozsvárott sikerrel letette.

— **A táblai tanácselnök Szekszárdon.** *Balogh* Károly táblai tanácselnök, a pécsi kir. ítélő táblának ideiglenes vezetője, május hó 28-án este Szekszárdra érkezett, hogy a helybeli kir. törvényszéknél hivatalos vizsgálatot tartson. A hivatal vizsgálat szerdán ért véget. Utána a kir. törvényszék elnökének dr. *Selcz* Józsefnek vezetése mellett az egész tiszti kar tisztelgett a táblai tanácselnöknel, ki ugy a kir. törvényszék vezetőjének, mint a bírói és jegyzői karnak meleg szavakban fejezte ki elismerését és köszönetét a törvényszéknél tapasztalt lelkiismeretes, pontos és fáradhatatlan munkálkodásért. A táblai tanácselnök szavaira a kir. törvényszék elnöke válaszolt, hálás köszönetét fejezván ki a bírói kar nevében és a maga részéről is az elnöknek az önzetlen munkát megjutalmazó elismerő szavaiért. A táblai tanácselnök ezután a déli vonattal visszautazott Pécsre.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter *Fodor* Péter dunaföldvári adóhivatali gyakornokot a szászrégeni m. kir. adóhivatalhoz adótisztávé nevezte ki.

— **Rézgáliczot ivott.** Nagyon megszmajozott *Göloncsér* Jóska faddi jómódu fiatal gazda, teljes bizalommal nyult tehát az üveghez, amelyet az ablak párkányon borral tele szoktak tartani. Huzott is belőle egy jó nagyot, de vesztére, mert a bátyja éppen az nap rézgáliczot öntött az üvegbe permetezési célra. Hirtelenében annyi rézgálicz oldatot nyelt le, hogy csak orvosi segítség menthette meg a komolyabb bajtól.

— **Tűz.** Hétfőn Szekszárdon tűz volt. *Dudás* István ottani lakos háza gyuladt ki d. e. 11 órákor s teljesen leégett. Valószínűleg a szomszéd házban levő kovácsműhelyből fogott szikrát a szalmatető. A tűz nem terjedt tovább, bár erős szél fújt s a zsaratnokot messze hordta. Meggyuladt ettől egy kis leány ruhája is, de idejekorán eloltották.

— **Szabályrendelet gyűjtemény.** Még most sincsen itt a miniszter határozata a szekszárdi rendezett tanácsra s *Rácz* József pénzügyi számvizsgáló, ki a mint tudjuk rendőrkapitányságra aspirál, dicséretes buzgalommal már is összegyűjtötte azokat az üdvös szabályrendeleteket, amelyek egy rendezett tanácsu városra fontosak és életbe vágók. Szólanak pedig ezek a szabályrendeletek a köztisztaságról, a közcsendháborításról, a járdákról, gyalogutakról, a lovaglás s kocsizás szabályairól, a cselédszerző üzemekről, a vendéglői zárórak s idegenforgalomról, a mutatványosok által fizetendő díjakról, a bordély ügyről, a pinczérnői szolgálat korlátozásáról, a nyilvános mulatságok rendezéséről, az országos és heti vásárokról, a bérkocsi iparról, tehát mindmégannyi Szekszárdon nagyon is szükséges üdvös dolgokról. A szabályrendelet gyűjtemény 57 oldalra terjed, összegyűjtötte saját költségén nyomatta ki a *Báter János* czégnél, mely izlésesen, szép tiszta nyomással állította ki.

— **Kossuth szobor Dombóvárott.** Dombóvárott Kossuth szobor fellállítását tervezik. A hazafias mozgalom élén *Lexa* Zenó függetlenségi pártelnök áll. Az elmúlt vasárnap tartott ülésen megalakították a 100-as szoborbizottságot, öt disztaggal s elhatározták, hogy a gyűjtést szélesebb körben is megkezdik.

— **Képviselő-testületi ülés.** Szekszárd képviselő-testülete ma délután 2 órákor a város háza nagytermében rendkívüli képviselő-testületi ülést tart. A tárgysorozat a következő: Az ülés jegyzőkönyvének hitelesítése 2 tag kiküldése. — A vármegyei alispán urnak felhívása, a szőlőtelep átvételéhez a községi megbízottak megválasztása végett. — A polgári iskola alapvagyonára vonatkozó múlt évi számadás megvizsgálása. — A vásártéri legelő ügyében előterjesztés. — A „Szekszárd Szálló“ épületében levő két bolthelyiség bérbeadása tárgyában megtartott árverés jóváhagyása. A „Szekszárd Szálló“ bérbeadása iránt teendő intézkedések megtétele. Egy ártézi kut létesítése iránti intézkedések megtétele. A község házában egy villamos árammérő felállítása iránti határozat meghozatala. A dunaerdei ut kimérésénél felmerült költségek. A községi közmunkára vonatkozó jövő évi költségvetés. Döry Pálné kérvénye, teremdíj elengedése iránt. Illetőségi ügyek.

— **A kaszinó közgyűlése.** A szekszárdi kaszinó június hó 7-én délután 5 órákor rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyai: 1. A bazár épület emelése ügyében hozott választmányi határozat tárgyalása. 2. Az étkezőben levő festett ablakoknak a volt tulajdonos részére leendő átengedése. 3. A kaszinó tulajdonát képező sétatertnek Szekszárd község részére leendő átengedése. 4. Az alapszabályok 21. § i) pontjában meghatározott időben netán bejelentendő indítványok tárgyalása.

— **Nyakszirtmerekedés.** Ujabbán Váralján fordult elő nyakszirtmerekedési eset. A beteg egy hétéves leány, neve *Bayer* Janka.

— **Nyugdíjazás.** A m. kir. pénzügyi miniszter *Freytag* József dunaföldvári adótárnokot 34 évi szolgálata után, saját kérelmére nyugdíjazta.

— **Surdi János** volt értényi segédjegyzőt, a ki 35 rendbeli okirathamisítással volt vádolva és e miatt le is tartóztatták, a kir. törvényszék szombat tartott tárgyalásának eredményéhez képest egy évi börtönrre ítélte.

— **Alapszabály jóváhagyás.** A belügyminiszter a szekszárdi kereskedelmi alkalmazottak egyesületének és a mázai polgári olvasóköri alapszabályait jóváhagyta.

— **Névmagyarosítás.** *Matos* Gyula ó-dombóvári illetőségű államvasuti alkalmazott családi nevét *Marosi*-ra magyarosította.

— **Cserebere.** *Orbán* István szekszárdi lakos a bajai vásáron *Fehér* János herceg-szántói lakostól egy tehenet vett, de mivel nem volt elég pénze, hát 40 koronával adós maradt s a marhajárlatot a pénz megküldéséig az eladónál hagyta. Még aznap délután járlat nélkül eladta a tehenet *Takács* Istvánnak aki a hiányzó járlat fejében a vételárból fogott le 14 koronát. Ez a kedélyes cserebere még tovább is folyhatott volna, de a csendőrség nesztét vette s az illetőket állategészségügyi kihágásért feljelentette.

— **Gomba mérgezés.** Ifju *Imre* József palfai lakos szüleiivel és hozzátartozóival majdnem gomba mérgezés áldozata lett. Az esős idő után nagyon sok gombát szedtek össze az erdőn, de alig ettek belőle, vacsora után valamennyien rosszul lettek s önkívületi állapotba estek, szerencse, hogy orvos nem léteben akadt egy falusi „tudós“ asszony, ki valami szerrel segített rajtuk. Így megmenekedtek az elpusztulástól.

— **Esés a háztetőről.** A *Dicenty*-féle házra már a tetőgerendázatot rakják fel az ácsok. Tegnap *Vunderlich* István tolnai ács az épületnek azon részén dolgozott, hol a gerendákat csigával húzzák fel. Munkája közben a magas falról lezuhant az Almási-féle vendéglő tetejére s onnan legurulva egy munkásnak czombjára esett. Első orvosi segélyben dr. *Spitzer* Manó részesítette. Azonnal a kórházba vitték, *Dicenty* építőmester pedig táviratilag értesítette *Vunderlich* Tolnán lakó feleségét és hozzátartozóit s kocsit küldött értük, de mire anyja és felesége megérkezett, a szerencsétlen ember a kórházban belső elvérzésben meghalt. Józán szorgalmas munkás volt. Társai nem értik, mit kereshetett a kőfal tetején. Valószínű, hogy hirtelen rosszul lett s úgy szédült le a mélységbe.

— **Három egy ellen.** *Czank* Ferencz, *Fuksz* János és *Kovács* József szekszárdi legények múlt hó 28-án este *Fekete* Ferencz szekszárdi lakost az ismeretes szekszárdi virtussal megverték úgy, hogy a kapott sérülések mintegy 10 nap alatt gyógyulnak be.

— **Halálos szurás.** Decsi tudósítónk írja: *Dávid* István és fia István öcsényi lakosok és *Nyéki* István decsi lakos e hó 1-én együtt mulattak Öcsényben a kocsmában; ivogatás közben összeszólkóztak s e közben az utczára kerültek s a szóvita hevében a két *Dávid*, *Nyékit* leszurta. *Dávidék* Szekszárdra menekültek, de itt a rendőrség a vett távirat nyomán elfogta őket. A hatóság részéről a vizsgálatot dr. *Szabó* Gyula vizsgálóbíró, dr. *Hangyel* Ignác főorvos, mint kir. törvényszéki orvos és *Kramolin* Gyula fogházorvos teljesítette. A törvényszéki boncolás több késszurást konstatait s ezek közül egy a májat és tüdőt érte s elvérzést okozott.

— **Vásári tolvajlás.** *Singer* Ignác szekszárdi lakos sátorából a szekszárdi vásár alkalmával *Szászi* Ferencz több ízben büntetett szekszárdi lakos egy 24 kor. értékű permetező gépet lopott s azt hamarosan el is adta *Nagy* János szekszárdi lakosnak 17 koronáért. *Szászit* az ügyészségnek feljelentették.

— **Letartóztatott lökötő.** *Parrag* János öcsényi lakos kárára a múlt évben a lovait ellopták kóbor czigányok. A vásárban az egyik tettest, *Sárközi* Józsefet, a ki Oroszországba akart kivándorolni, a csendőrség elfogta.

— **Zenekedvelő tolvajok.** *Fitterer* János dunakömlödi kocsmáros kocsmahelyiségének utca felőli ablakát múlt hó 30-án virradóra eddig ismeretlen tettesek betörték és onnan a zenészek által ott hagyott több hangszert el lopták.

— **Csőd.** *Kohn* Sándor és fiai bonyhádi kereskedő cég fizetéseképtelenségét a kir. törvényszéknél bejelentette; a törvényszék a csődöt el is rendelte.

— **Megbokrosodott lovak.** *Cseri* István szekszárdi lakos e hó 1-én este 7 óra tájban egy kocsiderek szénát vitt haza; mikor már a maga utcájába fordult volna, a lovak megbokrosodtak, kocsiját elkapták s a legközelebbi villanyoszlopnak vágódva, *Cseri* a kocsiából kiesett s fején súlyos sérüléseket szenvedett.

— **Elfogott betörő cigányok.** *Sárközi* József, *Sárközi* Róza és *Sárközi* András kóbor cigányokat, a kiket a kalocsai kir. törvényszék többrendbeli lopás miatt körözött, a szekszárdi vásárban a csendőrség elfogta, a kir. ügyészségnek átadta, a honnan a kalocsai ügyészséghez kísérik őket.

VIDÉK.

Dees.

Köszönet a deesi iparos ifjaknak. Hirt adtunk róla, hogy a deesi iparos ifjak mulatságot rendeztek a József Főherceg Szanatórium javára. — *Lukács* György főispán a szanatórium egyesület elnöke most a következő levélben mondott köszönetet a derék iparos ifjaknak:

„A deesi iparos ifjak tek. Elnökségének! Hazafias magyar szívvvel köszönöm, hogy mulatságukat egy emberszerető ügy javára megtartották és az elnökletem alatt álló József kir. Herceg Szanatórium Egyesületnek nagyságos *Döry* Pálné urnő a szekszárdi Szanatórium Hölgybizottság révén 12 korona 70 fillért beküldeni szívesek voltak.

A midőn az adományt megköszönöm és nyugtatom egybe arra kérem, tartsanak meg jó indulatukban és az egyesületet támogassák nagy czéljai megvalósításában.

Budapest, 1905 május 25.

Hazafias üdvözlettel

Lukács György

főispán, elnök.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy pótlólag a következők váltották meg jegyeiket: *Bucher* József Tolna 2 kor., *Keresztes* Mihály 1 kor., *Klein* Gyula 1 kor., *Kelemen* Mihály 1 kor. valamint az így befolyt 5 koronát *Komáromi* Ferenc rendezőbizottsági elnök lapunk szerkesztőjének adta át, hogy illetékes helyre eljuttassa. Átadtuk *Döry* Pálné urnőnek, a Szanatórium bizottság szekszárdi elnökének, ki lapunk útján mond köszönetet a jótékony adományért.

Tolnanémedi.

A Szilveszter-éji orkán ledöntötte Tolnanémedi község római katolikus hívőinek egyetlen vallási jelvényét: a falu végén álló fakeresztet.

A hívek kevés száma, de leginkább azok szegénysége miatt alig volt remélhető, hogy a község határában ezen egyetlen kereszt helyett másik emeltessék, de a vallásos kegyelet, a jó szívek adománya lehetővé teszi egy újabb, még pedig kőkereszt felállítását.

A megindított gyűjtésről és annak eredményéről óhajtok beszámolni.

Adakoztak pedig a következők:

1. *Nehrebeczky* Ilona urhölgy gyűjtőívén:
Haksch Emilia (Pécs) 5 kor., Schvanner Károlyné 1 kor., Ollé István 1 kor., Hieker 2 kor., Geday Józsa 1 kor., Mihálovics Antalné 1 kor., Gregor Czeczilia 50 fillér, Friedel Károly és neje 1 kor. 50 fillér, Pál Nándor és neje 2 kor., Magyar Károly 1 kor., Bortosságh Józsa 1 kor., Köglné Valéria 1 kor., N. N. 20 fillér, Mózor Pál 2 kor., N. N. 20 fillér, Valter Laczika 3 kor., N. N. 20 fillér, N. N. 1 kor., Nehrebeczky Ilona 6 kor., Kemény Mór 1 kor., N. N. 1 kor., Klimó Emma 1 kor., Angyal Ella 1 kor., N. N. 40 fillér, N. N. 20 fillér, L. Ac. 1 kor., Hanuy Etelka 1 kor., Hanuy Gizella 1 kor., Simon György 1 kor., Egy cigarettázás megváltása 40 fillér, egy szivarozás megváltása 1 kor., összesen: 40 K 60 fillér.

2. *Nehrebeczky* Erzsébet urhölgy gyűjtőívén:
Rátkay László országgyűl. képvis. 6 kor., Nehrebeczky Erzsébet 25 kor., Valter Laczika 3 kor., Kőrmendy Károly 5 kor., Virág Ferenc 2 kor., dr. Vurster József 1 kor., dr. Késmárky István 1 kor., Gyömöréy Zsigmond 1 kor., dr. Igaz Béla 1 kor., dr. Hanuy Ferenc 1 kor., Dujmovics Zsigmond 1 kor., dr. Mosonyi Dénes 50 fillér, dr. Szőnyi Ottó 50 fillér, Gochel György 50 fillér, Fehér Ferenc 1 kor., Mándoky Sándor 1 kor., összesen: 50 korona 50 fillér.

3. *Lelkes* s. jegyző gyűjtőívén:
Szabó József bíró 40 fillér, Berger Mór 1 kor., Szabó Salamon 40 fillér, Bauer János 1 kor., Szűcs József 60 fillér, Marksreiter Gizella 1 kor., Zsigmond Gyula 1 kor., Boguár Lajos 40 fillér, Fekete Margit 20 fillér, Krisker Antal 20 fillér, Krisker Antalné 20 fillér, öz. Hajas Edoné 20 fillér, N. N. 1 kor., Lelkes Gyula 1 kor., Horváth Mihály 1 korona, Berger S. özevgyo 1 kor., Ács Juli 10 fillér, igari Fábrián József 20 fillér, összesen: 10 kor. 90 fillér.

4. *Kovács* Antal szakályi plébános gyűjtőívén:

Csukly Ignác 1 kor., Kalauz János 1 kor., Milényi 1 kor., Riedling Dezső 1 kor., Kovács József 1 kor., Felber Béla 20 fillér, Kovács Antal 5 kor., összesen: 10 kor. 20 fillér.

5. *Oravszky* László gyűjtőívén:
Vass Jánosné özvegy 6 kor., dr. Keck László 2 kor., dr. Kövágó Sándor 1 kor., öz. Oravszky Lászlóné 10 kor., Steicher Péter 2 kor., Fiedler Gyula 2 kor., Klimes Antal 5 kor., Halmái Emil 1 kor., Eöze Zsigmond 5 kor., Eöze Zsigmondné 1 korona, Peszlen György 8 kor., Kovács Pál 1 kor., Berendi Mórné 40 fillér, Oravszky László 10 kor., Hangyaly Mihály 20 korona, Pinczehelyi hívek adománya 6 kor., összesen: 80 kor. 40 fillér.

6. *Peszlen* György tanító gyűjtőívén:
Horvát István 1 kor., ifj. Borbás József 1 kor., kocsáros Duska István 40 fillér, Baranyai István 58 fillér, id. Borbás József 2 kor., Baranyai Ferenc 1 kor., Fülöp István 1 kor., Németh János 1 kor., öz. Vami Jánosné 2 kor., Sűrös Ferenc 20 fillér, Vass Juli 40 fillér, Vass Erze 40 fillér, öcsi Szabó György 40 fillér, Láng Mihály 30 fillér, Bejás János 10 fill., Kiss Antal 60 fill., Kiss József 20 fill., Lőrincz István 40 fill., Povelka János 20 fillér, Alföldi Ágoston 30 fill., Gazdag József 1 kor., Kránicz Antal 1 kor., Kránicz Ferenc 1 kor., Red Mihály 1 kor., Kiss Mihály 60 fillér, Vami Magdolna 5 korona, Vass Pongrácz 1 kor., Fűredi János 1 kor., Molnár Ignác 2 kor., Saramó József 60 fill., Farkas István 1 kor., Borbás Imre 2 kor., Lőrincz Jánosné 10 kor., Oláh Ádámné 40 fillér, László József 40 fillér, Molnár József 1 kor., összesen: 42 kor. 48 fillér.

Igy tehát az eddigi gyűjtés összes eredménye 235 kor. 08 fillér.

A kőkereszt: Piaček Károly pécsi kőfaragó-mesternél rendeltetett meg.

A jószívű adakozók fogadják kegyes adományukért halás köszönetünket!

Tolnanémedi, 1905 évi május 25.

Oravszky László,

községi jegyző és iskolaszéki vil. elnök.

Simontornya.

Tennis-pálya megnyitás. Május hó 28-án volt a simontornyai lövészegylet védnöksége alatt és legnagyobb részt az annak tagjaiból alakult tennis-pálya társulat első, megnyitó játéka. A megnyitás szép ünnepély keretében történt, mely alkalommal elsőrendű cigány zenekar akkordjai mellett mutatták be ügyességüket a tennis-társulat tagjai az ünnepélyre megjelent helybeli és környékbeli előkelő közönségnek. Különösen megleptek mindenkit ügyes játékkal Stárk Mariska és Ella, Fried Vilma, Samschula Malvin (Zilah), Löwy Erzsike és Frammer Margit, továbbá Fried Pál és Stárk Rezső. A betanítás és rendezés fáradságos munkájáért Szabó István kisszéki intőzöt illeti meg az elismerés.

Dunaföldvár.

Új pénztintézet Dunaföldvárott. „Dunaföldvári Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság” czég alatt egy új pénztintézet 1000 drb. egyenként 200 kor. névértékű 200,000 kor. alaptőkével van alakulóban. Az alapítók: Baumgarten Antal, Baumgarten Dávid Dunaföldvár, Baumgarten Sándor, Balázs József Budapest, Cseryánszky Imre, Gallai Ferenc, Grósz Mór, ifj. Kohn Mór és Strausz Sándor Dunaföldvár, akik részvényjegyzést is elfogadnak.

Tolna.

Község-házépítés. Tolna község előjárósága — amint már jeleztük, — árlejtést hirdetett a Tolnán építendő emeletes község-ház építési munkálataira. Az építési költségek összege 100159 K 43 fillért tett ki. Az ajánlatok beadására kitűzött idő május 27-én járt le. A képviselő testület május 28-án döntött ez ügyben, mikor is az építési bizottság javaslata értelmében *Koch* Richárd és *Kallós* Adolf budapesti építők ajánlatát fogadta el, kik is 2-5% árengedménnyel hajlandók az összes munkálatokat teljesíteni. Az építési költségeket Tolna község, törzs vagyonaiból fogja fedezni. Most még csak a törvényhatóság jóváhagyása szükséges s így az építés rövid idő alatt kezdetét veszi.

A tornaverseny.

A gimnázium részt vett a budapesti országos tornaversenyben s nem minden dicsőség nélkül jött haza. Hoztak ugyanis három díszoklevelet és tizenhárom érmet, a melyek között kettő első díj (ezüst), tizenegy pedig bronz. Tekintve azt, hogy a szekszárdi gimnázium még igen fiatal s tekintve azt, hogy sok kitűnő hírnévek örvendő középiskola egyáltalán semmi díjat sem tudott szerezni, a mieink győzelmével nagyon meglehetünk elégedve s a fiuk is büszkék lehetnek elért sikerük miatt.

A versenynek eredménye különben a következő. Az intézet számára kiállított oklevél szövege: A szekszárdi áll. főgimnázium a magyar tanulóknak 1905. május hó 27. és 28. napjain Budapesten tartott országos tornaversenyen *elismerést* aratott, a minek tanúságául részére a jelen oklevelet adjuk.

A második oklevél arról szól, hogy a vallás és közoktatási miniszter *vándordíjért*, a zászlóért kiírt versenyben a szekszárdi csapat magát *kiütötte*. A harmadik oklevél szerint a járékversenyben *győzelmet* aratott.

A játékversenyben (füles labda) a székesfehérvári kath. gimnáziummal mérköztek a szekszárdiak és pedig olyan eredménnyel, hogy a szekszárdiak négy goaljával szemben a székesfehérváriak egyetlen egy goalt sem tudtak csinálni. Ebben a versenyben tizen vettek részt mindkét részről. A mieink közül *Pekli* Pál, *Kovács* Jakab, *Lovinusz* József, *Müller* János, *Wagner* Lőrincz, *Kutlyán* Ignác, *Adamecz* Gyula, *Babits* Sándor, *Járó* István, *Paal* Andor, mind a tizen bronz érmet kaptak. Legjobban kiütötték magukat *Pekli* Pál és *Kovács* Jakab.

Az egyéni versenyekben, az ötven méteres futó-mászás versenyben a nyolcadik csoportban első lett *Pekli* Pál VIII. o. t. s ezüst érmet szerzett. A harmincz méteres futó-mászás versenyben a harmadik csoportban első lett *Babits* Sándor VI. o. tanuló s ezüst érmet nyert. Az ötödik osztályosok első csoportjában *Molnár* Kálmán a második lett s kapott bronz érmet.

A versenyző csapat szabad idejét Budapesten fölhasználta arra, hogy némely nevezetességeket megtekintsen. *Vargha* Ferenc, *Schwirián* József és *Brebowszky* Elemér kísérő tanárok felügyelete alatt megnézték az új képviselőházat, a Nemzeti Muzeumot, állatkertet, fölmentek a Gellérthegyre, megtekintettek néhány szobrot s végig hallgatták a Király Színházban a János vitéznek előadását.

A szekszárdiak ruházata a többi között elég jól festett s a bordó színű ing a jó pestieket a szekszárdi vörös borra emlékeztette, a minek több ízben hangosan kifejezést is adtak. Egyik-másik vékonyabb versenyző pedig a selyembogarakat juttatta a pestiek eszébe.

A versenyző csapat mult pénteken ment Budapestre s ott egy Aréna-uton levő iskolába szállásolták. Vissza pedig a keddi négy órai vonattal érkeztek vígan, fölvirágozva és érmeikkel díszítve. Fogadásukra *Wigand* János igazgató vezetése alatt kivonult az állomásra a tanári kar s az ithon maradt ifjuság, a kik viharos éljenekkel üdvözölték visszatért társaikat.

Muzeum, közintézetek ügyei.

Muzeumlátogatások. Dr. *Fejérpataky* László, a Nemzeti Muzeum könyvtárának igazgató őrje és dr. *Schöner* Gyula, a muzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelőségének előadó titkára a mult vasárnap *Wosinsky* Mór muzeum-igazgató kalauzolása mellett megtekintették a szekszárdi muzeumot. A látogatókat rendkívül meglepte a muzeum gazdagsága, s nagy elismeréssel nyilatkoztak a régészeti osztály ügyes elrendezéséről. Fölvetették egyúttal azt az eszmét, hogy a jövő évi régészeti kurzus praehistoriai részét Szek-

szárdon fogják rendezni, a mely kurzus egy héti fog tartani. Az alsó folyosó egyik szögletét legközelebb el fogják különíttetni praeparáló helyiség számára, a könyvtárt pedig a nagy teremből kitelepítik az első néprajzi szobába, melynek tárgyai az első emeleti folyosón nyerne elhelyezést. Így a nagy terem tisztán képek elhelyezésére és fölvasásokra fog szolgálni. Mindez pedig igen sok ezer koronába fog kerülni, a mit az országos főfelügyelőség legközelebb ki is utalványoztat, mert a látogatók szerint nagyon megérdemli a szekszárdi múzeum, hogy tovább fejlődjék. — *Balogh Károly* a pécsi kir. ítélő tábla tanács elnöke, kedden dr. *Selcz József* kir. törvényszéki elnök és *Abay Leo* törvényszéki bíró kíséretében meglátogatta a múzeumot, mely alkalommal *Wosinsky Mór* igazgató elfoglaltsága miatt *Kovács Aladár* néprajzi osztály ör kalauzolta őket.

Egyletek és társulatok.

A szekszárdi kaszinó választmányi ülése. A szekszárdi kaszinó választmánya e hó 2-án délután 5 órakor *Tóth Ödön* választmányi tag soros elnöklésével ülést tartott. Új tagokul felvették: *Bun Lajos* paksi birto-
kost, *Kovács Ignác* szekszárdi fogorvost. *Simontsits Elemér* intéző igazgató bemutatta a *Dicenty László* építő-mester által elkészített kaszinó-bazár tervet és költségvetést s hosszan, behatóan ismertette az egész építési tervezetét. Az egész épület, a mellette elvonuló aszfalt járdának költségével együtt 72 ezer koronába kerül. A választmány az építést elvileg elhatározta, hogy azonban a már jövőhéten összehívandó közgyűlésnek tüzetes jelentést tessen, *Simontsits* indítványára szakbizottságot küld ki a terv át-
tanulmányozására. A bizottság tagjaiul felkértek: *Tóth Károly*, *Podhoránszky Géza*, műszaki tanácsosok, *Tóth Henrik*, *Komjáthy* és *Goldberger Arnold* mérnökök. Előzetes tájékoztul a választmány a bazár helyiség bérbeadására nézve hirdetést tesz közre a helyi lapokban. (Lásd lapunk hirdetési rovatát) a kaszinó igazgatóját pedig megbizta, hogy a hirdetés eredménye s a szakértők véleménye latba vetésével, javaslatot terjeszzen a közgyűléshez, a melytől aztán a választmány, ha az építést reálisnak találja — telhatalmazást fog kérni, hogy az építkezés ügyének tovább vezetése, s a finanszírozás kérdésének megoldása reá ruháztassék. Így aztán a díszes, szép épület még október elsejére elkészülhet.

A tervek közszemlére tételére a *Pirnitzer József* és fiai szekszárdi céget kérték fel.

TANÜGYI HIREK.

Korpótlék. A vallás és közoktatásügyi miniszter a *dunaföldvári ág. ev. II-ik tanító* I. és II. ötödéves korpótlékaul évi 200 koronát utalványozott.

Államsegélyek. A vallás és közoktatásügyi miniszter a *dunaföldvári VII-ik tanító* fizetésének kiegészítésére évi 180 koronát, — a *kalaznói II-ik tanító* fizetésének kiegészítésére pedig 164 korona államsegélyt utalványozott.

MULATSÁGOK.

Bucsi multság. A „Faddi Kath. Ifjúsági Egylet” saját pénztára javára 1905. június 18-án a „Korona” udvarán, kedvezőtlen idő esetén pedig a nagyteremben zárt-körü bucusi táncmultságot rendez. Belépti díj személyenként 40 fillér. Kezdeté d. u. 4 órakor. — Indulás az egyletből zenésző mellett. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Nyári multság. A „Szekszárdi Kath. Legényegyesület Ifjúsága” f. évi június hó 4-én a Mutsenbacher-kertben az egyesület

pénztára javára confetti és serpentin csatával egybekötött zártkörű *nyári multságot* rendez. Kezdeté d. u. 4 órakor. Belépti díj: Személyjegy 60 fillér. Családjegy 3 személyre 1 kor. 20 fillér. Felülfizetéseket szívesen fogad és a hirlapokban köszönettel nyugtázza az egylet elnöksége. Kedvezőtlen időjárás esetén a multság június 18-án tartatik meg.

Szerkesztői üzenetek.

Többektől bocsánatot kérünk, hogy közleményeink aktualisabb közleményeink kiszorították. **Paksi.** Nagyon köszönjük. Jövő számunkba hozzuk, most lapzártá után érkezett.
D—y. Z. úrnak Paks. Fogadja hálás köszönetünket.

HIRDETÉSEK.

Értesítés.

Van szerencsém a hölgyvilág szíves tudomására hozni, hogy **Szekszárdon Kossuth Lajos-utca 1031. szám alatt** a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

plissirozó (redőző)

intézetet alapítottam.

Plissirozásra vagyis redőzésre elfogadok a legvastagabb kelmétől a legkényesebb selyemig, s azt kifogástalanul készítem el.

Kérem a n. é. hölgyközönség szíves megrendelését, előre is ígérem annak pontos és lelkiismeretes elintézését.

Magamat a n. é. közönség pártfogásába ajánlva, vagyok tisztelettel

Haudinger Gyuláné.

1—4

Toľnávármegye dunaföldvári járásának főszolgabírája.

3148. sz.

1905.

Pályázati hirdetmény.

A Dunaföldvár nagyközségben üresedésben levő évi 1000—1000 korona javadalmazással egybekötött

két irnoki állásra

pályázatot hirdetek.

Ezen állásra pályázhatnak mindazok, kik jegyzői oklevéllel, vagy az ennek elnyeréséhez megkívánt előképzettséggel bírnak, avagy 6 gimnáziumi, illetve 6 reáliskolai osztályt sikerrel végeztek.

Pályázni szándékozók a fent előirt minősítésüket, s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám **f. évi június hó 14-ig bezárólag** nyújthatják be.

A választást Dunaföldvár nagyközség házában **f. évi június hó 16-án d. e. 10 órakor** fogom megejtetni.

Paks, 1905 május 24-én.

Rassovszky Julián

főszolgabíró.

191 szám.

v. 1905.

Árverési hirdetmény.

Alólirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kir. keresk. és váltó törvényszék 1904. évi 122945 számú végzése által Deutsch Mór és fiai budapesti bejegyzett cég végrehajtó javára özv. **Stern Joachimné Stern László és Braun Sarolta paksi lakosok ellen** 253 kor. hátralékos tőke-
ennek 1903. év november hó 18. napjától 613 kor. után 1902. július 25-től augusztus 6-áig, 383 kor. után 1902. augusztus 6-tól 1903. november 18-áig számítandó 6% kamatai és eddig összesen 62 kor. 25 fill. per és végrehajtási költség követelés és netán még felmerülő egyéb költségek végett elrendelt kielégítési végrehajtás foganatosítása alalmával bíróság le- és fölúlfoglalt és 1255 kor. — fill. becsült különféle színű és minőségű bárosnyok egész végekben ugyszintén fus ián-féle szövetek mindezek özv. Stern Joachimné üzlethelyiségében; továbbá Stern László és Braun Sarolta lakásábani szobabeli bútorok ágy és fehérművek és ezüst gyertyatartókból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a paksi kir. járásbíró 1902. évi v. 113/11 számú kiküldést rendelő végzése folytán Paks községben végrehajtást szenvedtek lakásánál és üzlethelyiségében leendő eszközzésére **1905. évi június hó 6-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kítűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek, becsáron alól is, eladatni fognak. A netáni elsőbbségi igénylők pedig felhívatnak, hogy jogaikat az elébb idézett t. cz. 111. és 112. §. szabályán érvényesítsék.

Az e árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Paks, 1905. évi május hó 23. napján.

Dr. Parragh Gyula,

kir. bir. végrehajtó.

365 szám.

1905. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti ker. és váltó kir. törvényszéknek 1903. évi 9193 számú végzése következtében Dr. Fazekas Oszkár ügyvéd által képviselt Harslinszky gyógyszerész és társa javára **ifj. Tóth Pál ellen** 222 kor. — fillér s jár. erejéig 1903. évi február hó 3-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és fölúlfoglalt és 1000 kor. — fill. re becsült következő ingóságok, u. m.: 1 szikvizgyártó készülék az összes felszereléssel nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szekszárdi kir. járásbíró 1905-ik évi V. I. 149/2 számú végzése folytán 97 kor. — fillér tőkekövetelés, és eddig összesen 8 kor. 30 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Szekszárdon alperesnél leendő megtartására **1905. évi június hó 13-ik napjának délutáni 4 órája** határidőül kítűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és fölúlfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szekszárd, 1905. évi május hó 29-ik napján.

Mányoky,

kir. bir. végrehajtó.

Bolthérleti hirdetemény.

Felhivatnak mindazok, akik a

Kaszinó bazar épületében

üzlet helyiséget bérelni akarnak, hogy legkésőbb f. hó 6-án déli 12 óráig ajánlataikat **Simontsits Elemér**hez, a kaszinó igazgatójához írásban adják be.

Az üzlethelyiségek október 1-én foglalhatók el. A terv Pirnitzer József fiai üzletének kirakatában tekinthető meg.

Az ajánlatban megjelölendő, hogy ki-ki milyen terjedelmű üzlethelyiséget kíván.

Az üzlethelyiségek 3 évnél rövidebb időre bérletbe nem adatnak.

A szekszárdi kaszinó igazgatósága.

837. sz.

1905.

Hirdetemény.

Őcsény község elöljárósága részéről közlirre tétetik, hogy a községtől a vasutállomásig vezető gyalogjáró utnak **téglaburkolattal leendő kiépítése** Őcsény község házánál 1905. évi június hó 15-én délelőtt 9 órakor megtartandó árlejtés útján adatik ki.

Vállalkozni szándékozók a költségvetést a községi jegyzői hivatalban a délelőtti órákban naponkint megtekinthetik.

Őcsény, 1905 május 22.

Dúzs Dániel
jegyző.

Lovas András
bíró.

138,193,223,225 sz
végrh. 1905.

Árverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó ezennel közlirre teszi, hogy a gyönki kir. járásbíró V. 65/1. V. 108/1. V. 113/1. Sp. 369/4 sz. végzése folytán Totth Ödön tisztí ügyész mint kiskoru Lorsch Lipót és Aranka képviselője javára 505 kor. 14 fillér, a m. kir. államvasutak javára 81 kor., Pollák J. és társai javára 56., Dürr Henrik javára 351 kor. 81 fillér tőke követelések és járulékaik erejéig **Muth Henrik** gyönki lakosnak le- és fölül foglalt ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak Gyönkön alperes lakásán leendő megtartására határidőül **1905. évi június hó 13-ik napjának d. u. 4 óráját** kitűzöm, a mikor a bírósá-

lag lefoglalt és 602 koronára becsült házibutor, kocsik, ló, ól, sertések és préshől álló ingóság a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett a becsúlton alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtatók követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, elsőbbségi bejelentéseiket alulírt kiküldöttnek szóval vagy írásban bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdeteménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számított.

Gyönk, 1905. évi május hó 31.

Laki László,
kir. járbrs. végrehajtó.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodahatása ellenszenvenessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegény és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Tömegek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próba adogat és egy köszönő irásokkal telt könyvet díj- és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezessékünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PRÓBA 569. sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje még ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, lev.-lapok 10 fillérre bérmentesítendők.)

COZA INSTITUTE
(Dept. 569),
62, Chancery Lane,
London, Anglia.

Gyors, pontos, olcsó és izléses kiszolgálás

BÁTER JÁNOS cégénél

NAGY PAPIRRAKTÁR
ÚJ BETŰK

LEGJÓBB SZERKEZETŰ GÉPEK és az árszabásbani szoliditás biztosíthatják a tisztelt megrendelőt, hogy a felmerülő és legmesszebb terjedő igényeik is teljes kielégítést nyernek.

Bachschtz Károly áruháza

Szekszárd, Széchenyi-utca Mayer-ház.

6-20

Tisztelettel értesitem Szekszárd és vidéke közönségét, hogy a raktárra érkezett új cikkek mesés olcsó áron lesznek elárusítva.

Grenadin batiszt mosó női blouse 1.50 frt. — **Selyem luszter alsó jouponok minden színben 3.- frt.** — **Selyem pamutból kötött gyermekfuszokni, legjobb mosó, 22 kr.-tól.** — **Selyem pamutból kötött női harisnyák, legjobb mosó, 45 kr.-tól.** — **Flor és fildeko női harisnyák, keczkás, petyes, csikos és sima, jó mosó, 60 kr.-tól.**

Legdivatosabb és legújabb női napernyők óriási választéka

Valódi szepesi, rumburgi és batiszt vásznak 4 frt.-tól. — **Valódi rumburgi czérna kanavásznak, szintartók, 4.50 frt.-tól.** — **Óriási választék mosó kretonok és selyem batisztokból, 22 kr.-tól.** — **Férfi és női divatkelmék bámulatos olcsó áron, 120 cm. széles, 49 kr.**

Havalye 29 kr. **Nyakkendők!** Selyem regatta 37 kr. **Nyakkendők!** Selyem magánkötő 50 kr.

Szines férfi kézelők, francia karton, párja 16 kr.

Egyedüli főraktár: Utazó bőröndök, kézi kofferek és koupe kosarakban. — **Állandó nagy raktár gyermekjátékokban és gyermekkocsiban.**

Valódi! Singer-varrógépek 10 évi jótállással 23 frt. **Valódi! Specialista férfi és női sérv- és haskötők és minden néven nevezendő különlegességekben.** — **Férfi, női és gyermekcipők gyári raktára.**

A tisztelt vevőközönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Bachschtz Károly.